

EL SISTEMA EDUCATIU I LA INCLUSIÓ

ANÀLISI DEL GRAU D'INCLUSIÓ
D'ALUMNAT AMB DIVERSITAT
FUNCIONAL RELACIONAT AMB LA
COMPLEXITAT DELS CENTRES
EDUCATIUS

Eduard Díaz Jimenez
Treball Social
Treball de fi de grau
Tutor: Eduard Carrera
Any 2020/2021

Agraïments

Dedico aquest treball d'investigació, sobretot, a la meva mare, per ser el motor que ha impulsat que continuï estudiant, gràcies els seus consells i dedicació, tant com a mare, com a docent dintre d'un institut, on sempre ha donat el millor de sí per l'alumnat.

Al meu germà, que m'ha animat a seguir en aquest món social, malgrat el problema de parla que pateixo (disfèmia).

A la meva avia, que ens va deixar fa molt de temps, que hagués estat orgullosa de treure a la seva família de la pobresa i veure fins on estem arribant.

Als meus dos amics Javier i Jose, per donar-me la força necessària per creure'm que podia aconseguir el que em proposes.

Agreixo profundament a totes les persones que han ajudat a poder crear aquest treball, amb especial èmfasi al meu tutor acadèmic Eduard Carrera, pel fet de ser molt empàtic en el meu procés d'elaboració d'aquest document, així com per les seves orientacions pedagògiques, però sobretot per la paciència i el seu tracte tan professional.

Finalment, agraeixo al grau de Treball Social, per haver-me donat l'oportunitat d'aprendre aquesta tan necessària professió.

Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	4
2. DISSENY METODOLÒGIC.....	6
2.1. HIPÒTESIS	6
2.2. OBJECTIU	6
2.3. JUSTIFICACIÓ.....	6
2.4. TÈCNiques D'EXPLORACIÓ	7
2.5. DELIMITACIÓ DE L'OBJECTE D'ESTUDI	9
2.6. CONSIDERACIONS ÈTIQUES.....	10
3. APROXIMACIÓ TEÒRICA/CONCEPTUAL	12
3.2. CONCEPTES CLAU	12
3.2. RECORREGUT HISTÒRIC DEL MARC LEGISLATIU EDUCATIU ESTATAL.....	13
3.3. DE LA INTEGRACIÓ A LA INCLUSIÓ EDUCATIVA	20
4. EXPOSICIÓ I ANÀLISI DE LES DADES RECOLLIDES.....	23
4.1. ANÀLISI DEL PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE (PEC).....	23
4.2. DISCURS DE L'EQUIP DIRECTIU	24
4.3. DISCURS DELS DOCENTS.....	27
4.4. DISCURS DELS PROFESSIONALS SOCIALS.....	30
4.5. ANÀLISI ENQUESTES GRUP CLASSE	32
5. CONCLUSIONS.....	37
6. BIBLIOGRAFIA.....	41
7. ANNEXOS	46
7.1. FITXA TÈCNICA DE LA INVESTIGACIÓ	46
7.2. ENTREVISTA A DOCENTS/EQUIP DIRECTIU	47
7.3. ENTREVISTA AL PROFESSIONAL SOCIAL	49
7.4. ENQUESTA A ALUMNAT	51
7.5. RESUM ENTREVISTA CAP D'ESTUDIS IES SALVADOR SUNYER	52
7.6. RESUM ENTREVISTA DOCENT IES SALVADOR SUNYER.....	56
7.7. RESUM ENTREVISTA DOCENT IES PLA DE L'ESTANY	59
7.8. RESUM ENTREVISTA INTEGRADORA SOCIAL IES SALVADOR SUNYER	61
7.9. RESUM ENTREVISTA INTEGRADORA SOCIAL IES PLÀ DE L'ESTANY	64
7.10. MODELS D'ENQUESTA CONTESTADA IES SALVADOR SUNYER	67

Resum

Aquesta investigació, parteix sobre un enfocament inclusiu amb alumnat amb diversitat funcional, al sistema educatiu actualment vigent dintre de l'Estat Espanyol, centrat en la comunitat autònoma de Catalunya. Entrega una mirada analítica a la inclusió d'alumnat amb diversitat funcional dintre de les aules, que es regeix amb la actual Llei Orgànica per la millora de la qualitat educativa (LOMCE 8/2013) i el decret 150/2017 a Catalunya. Partint de la hipòtesis de si hi ha una relació entre la complexitat del centre i el nivell d'inclusió de l'alumnat anomenat anteriorment, analitza el discurs d'inclusió del professorat, professionals socials i alumnes, dintre de dos centres educatius de màxima complexitat i complexitat ordinària, emfatitzant la comparació dels recursos pedagògics, integrats als seus propis projectes educatius de centre (PEC). Finalment es proposaran propostes de millora dintre el funcionament per la inclusió d'aquests, amb la visió del Treball Social.

Paraules Clau: Sistema educatiu, inclusió, diversitat funcional, centres educatius, llei educativa, necessitats acadèmiques, recursos pedagògics.

Abstract

This research is based on an inclusive approach with students with functional diversity in the current education system in Spain, focused on the autonomous community of Catalonia. It provides an analytical look at the inclusion of students with functional diversity in the classroom, which is governed by the current Organic Law for the improvement of educational quality (LOMCE 8/2013) and Decree 150/2017 in Catalonia. Based on the hypothesis of whether there is a relationship between the complexity of the center and the level of student inclusion mentioned above, it analyzes the discourse of inclusion of teachers, social professionals and students, within two schools of maximum complexity. and ordinary complexity, emphasizing the comparison of pedagogical resources, integrated into their own school educational projects (PEC). Finally, proposals for improvement within the operation will be proposed for the inclusion of these, with the vision of Social Work.

Keywords: Education system, inclusion, functional diversity, schools, education law, academic needs, pedagogical resources.

1. Introducció

El primer article de la constitució Espanyola (1978), ens dicta que l'estat té un model, on s'incloïen les bases socials (protecció als ciutadans), democràtic (és a dir políticament lliure d'escollir el seu governant) i de dret.

“España se constituye en un Estado social y democrático de Derecho, que propugna como valores superiores de su ordenamiento jurídico la libertad, la justicia, la igualdad y el pluralismo político”. (1978)

Dintre d'aquesta definició trobem els termes “social”, “democràtic” i de “dret”, conceptes que ens donen una ampla concepció de com s'origina i quines bases fonamentals té el nostre model d'estat. Si acoem en aquests conceptes i posem la mirada dintre més concretament al terme d'estat social, podem dir que és un model que per mitjà de la política pública, garanteix mínims de dignitat als habitants de la seva societat, així com promulgar recursos per pal·liar les situacions més desfavorables. Per tant, podríem traduir, amb aquestes característiques, que partim d'un model d'estat enfocat al benestar social, és a dir, un model estatal que ha de crear política pública per tal de garantir una protecció i garantir una resposta a necessitats socials.

Com expressa, Benavides, Declós i Serra (2017): “El desarrollo de políticas y programas públicos destinados a garantizar las necesidades básicas del bienestar de los ciudadanos es lo que se ha venido a llamar Estado del bienestar”

Aquest Estat del Benestar, es sustenta per quatre pilars bàsics: l'educació, els serveis socials, les pensions i la sanitat o salut.

Serà llavors al dret fonamental de l'educació on posarem la línia general en el que es desenvoluparà aquest treball de fi de grau, més concretament en analitzar la base dels termes d'inclusió que apareixen la llei actual vigent Llei Orgànica per la Millora de la Qualitat educativa (a partir d'ara LOMCE) i centrant-nos en la Comunitat Autònoma de Catalunya, el decret 150/2017, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema inclusiu.

Així doncs, el present document, parteix d'un petit experiment que abordarà com dos ordinariis d'educació secundària, de diferents topologies de complexitat de la comarca de Girona i Pla de l'Estany, s'encarreguen de crear i integrar a l'alumnat amb diversitat

funcional, dintre de les aules ordinàries tenint en compte els seus projectes de centres i pròpies veus, tant de professionals docents, com de alumnat.

Finalment, es busca una comparativa entre les actuacions d'aquests centres trobant una relació entre les variables de complexitat i la inclusió. Es proposa per acabar un enfoc de millora amb la visió de la disciplina del treball social.

La motivació per realitzar aquesta investigació, sorgeix de la múltiple tasca professional que m'ha dut a compartir espai laboral a diferents centres educatius, tant d'ensenyament ordinari, com d'educació especial i veure les adaptacions curriculars i l'escolarització compartida entre centres. Aquest fet, compaginat amb una prèvia lectura de les lleis educatives actualment vigents i haver treballat amb nois i noies amb diversitat funcional, que compartien aula ordinària amb altres joves, m'ha fet tenir una mirada analítica i reflexiva sobre com es compleixen els termes d'inclusió dintre dels centre educatius, que necessiten aquests centres per afavorir aquesta inclusió i sobretot sí actualment és efectiva.

2. Disseny metodològic

2.1.Hipòtesis

La hipòtesis per la qual es regeix aquesta investigació, és basa en la comprovació empírica de si es dona una relació entre les variables complexitat, inclusió i diversitat funcional, creant la hipòtesis següent:

“És més efectiva la inclusió dintre dels centres d’educació secundària de màxima complexitat que en els centre de complexitat ordinària.”

2.2.Objectiu

Aquesta hipòtesis es pot desglossar amb els següent objectius principals, que marquen un guió en l’itinerari de la investigació pertinent:

- Analitzar el grau d’inclusió entre un centre d’educació secundària de màxima complexitat i un centre de complexitat ordinària.

Aquest objectiu principal, anirà acompanyat per els següents objectius específics:

1. Investigar sobre els recursos pedagògics que disposen el centre, estan adaptats a la diversitat funcional.
2. Analitzar la preparació dels docents i diferents professionals que tenen contacte amb l’alumnat amb diversitat funcional.
3. Examinar la visió de diferents professionals socials, docents i alumnat sobre la inclusió educativa d’alumnes amb diversitat funcional.

2.3.Justificació

L’educació és un dret per els menors entre sis i setze anys, que l’administració pública, està obligada a dotar a la seva població. Aqueta educació garantida, ha d’assistir aquesta menors indiferentment de les complexitats que puguin tenir, ja sigui alumnat amb necessitats educatives especials, problemes socioeconòmics variats o diversitat funcional, entre altres.

Durant al llarg del temps, la llei educativa dintre del context de l’Estat Espanyol i més específicament a la Comunitat Autònoma de Catalunya, ha anat canviant, proveint i inclusió dintre de les aules, intentant que els centres educatius tinguin la major polivalència i recursos per poder assistir a tot tipus d’alumnat.

Però, actualment és afectiva aquesta inclusió? Els centres poden tenir els recursos necessaris per incloure a tot tipus d'alumnat? Els docents tenen la preparació per atendre a les necessitats especials? Afecta en el desenvolupament educatiu, que aquest alumnat estigui en aules ordinàries? I a la resta d'alumnes que comparteixen aula? Com es relaciona la inclusió amb les complexitats del centre? Hi han més dotacions de recursos?

Tots aquest dubtes, són la raó principal del procés la investigació realitzada dintre d'aquest document on és busca obtenir resultats el meu precisos possibles, des de l'enfoc del treball social, sobre la inclusió de l'alumnat dintre de les aules ordinàries de la comarca del Gironès.

Per conèixer amb més profunditat aquest fenomen s'ha indagat més profundament en diversos autors que parlen sobre la inclusió a les aules, així com les actuals lleis educatives vigents, analitzant i filant aquestes font secundàries.

2.4. Tècniques d'exploració

Per realitzar aquesta exploració i recaptar tota la informació pertinent a la investigació realitzada, utilitzarem tècniques d'origen qualitatiu, degut a que el nostre principal interès és recaptar i conèixer que hi ha darrera de la inclusió d'alumnat amb diversitat funcional, dintre d'aquestes aules ordinàries. Amb aquests instruments qualitatius és pretén arribar a les veus dels professionals i docents que participen dintre del procés escolar de l'alumnat anomenat anteriorment.

Per altre banda, s'utilitzaran tècniques quantitatives per obtenir informació de alumnat amb diversitat funcional i per altre banda del seu grup classe, degut a que el mostreig és més gran i necessita de tècniques que ajudin a recollir mostres de grups de població.

Les tècniques utilitzades seran les següents:

Entrevista amb profunditat

Per realitzar aquesta procés d'obtenció d'informació, l'instrument utilitzat és l'entrevista en profunditat, degut a que és la que més s'adapta a l'objectiu que volem investigar. Aquesta tècnica, ens permet crear un espai acurat i idoni per extreure els testimonis de les persones entrevistades, un espai que reforci la confiança per crear un clima segur i respectuós, que afavoreixi de manera correcta una bona expressió de aquestes objectes d'estudi i al propi investigador.

Dintre del disseny de les entrevistes, es creen preguntes de manera molt precisa i adequada, per que siguin entrevistes serioses i no es transformin en xarrades entre iguals. El seu disseny, esta centrar en crear preguntes que no deixin interpretacions subjectives i corresponguin als objectius específics que es volen investigar.

Així doncs, segons Taylos i Bogdan (1990), podem definir les entrevistes en profunditat com:

En esta técnica, el entrevistador es un instrumento más de análisis, explora, detalla y rastrea por medio de preguntas, cuál es la información más relevante para los intereses de la investigación, por medio de ellas se conoce a la gente lo suficiente para comprender qué quieren decir, y con ello, crear una atmósfera en la cual es probable que se expresen libremente. (p.108)

Aquestes entrevistes, es realitzaran en dos centres d'educació secundària de diferents nivells de complexitat.

Degut als problemes epidèmics del COVID-19. És faran en modalitat presencial i on-line, deixant las professionals entrevistats que escullin la opció que més s'ajusti a les seves necessitats i la seva duració, està prevista a 60 o 80 minuts.

Les entrevistes als docents i professionals es dividiran en quatre blocs:

- Bloc I Informació rol dintre del centre
- Bloc II Funcions educatives
- Bloc III Recursos pedagògics
- Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

(Model d'entrevista adjunta als annexos 47 i 49)

Enquesta

Per altre banda, per recaptar informació de grans grups de mostra, en aquest cas tot l'alumnat d'un aula educativa, utilitzaren l'eina de l'enquesta, degut a que és una manera efectiva i rapida d'obtenir informació, però amb un percentatge menor de fiabilitat que cal contrastar amb totes les mostres recaptades.

Segons López-Roldán i Fachelli (2015), l'enquesta:

Por último, la encuesta permite la recogida y el análisis sin formación con un contenido o una naturaleza, evidentemente, social (encuesta social, matriz de datos sociales), y

fundamentalmente para referirse a hechos o acontecimientos de naturaleza más objetiva donde el encuestado es el principal protagonista y referidos a su entorno de vida personal y social, al conocimiento o el recuerdo de acontecimientos pasados, y cuando se trata de caracterizar a la población en términos individuales, aunque cabe plantear cuestiones que formalicen las relaciones sociales y las redes sociales para el análisis de la interacción social.

Aquesta tècnica d'investigació és realitzarà de manera presencial, dintre d'espais d'aula lectiva i la proporcionarà el tutor docent al seu grup-classe. Tindrà un temps de resposta de 20 minuts, sense possibilitat de que els objectes d'estudi, pugin tornar a repetir l'enquesta un cop ja realitzada. Consistirà en valorar entre els valors 1 (contant que és al mínim) a 5 (contant que és el valor màxim), les relacions companys, aula professorat i esbarjo. També es dedicarà un petit espai per poder afegir un comentari escrit. Finalment es contrastarà tota la informació adquirida i es plasmarà dintre d'aquest document.

(Model d'enquesta adjunt a l'annex 51)

Els resultats obtinguts de les entrevistes i enquestes realitzades als diferents objectes d'estudi, es registraran a través de gravadores d'àudio, així com notes de camp, observació i registre escrit. Un cop recaptada tota la informació, es procedirà a codificar digitalment dintre d'aquest document.

2.5.Delimitació de l'objecte d'estudi

La mostra escollida per l'estudi, parteix de la base de les tipologies de complexitat dels centres educatius, escollint l'IES Salvador Sunyer (Salt) com a primera mostra de centre de màxima complexitat i com a segona mostra a comparar l'IES Pla de l'Estany (Banyoles) de tipologia ordinària. Dintre d'aquests, es tria un representant de cada categoria a laboral, és a dir, un membre de l'equip directiu, un docent que tingui contacte amb alumnat amb diversitat funcional i un professional social (integrador social, educador social o treballador social) que participi activament dintre del centre. Aquesta mostra de tres subjectes es repetirà en els dos instituts de diferent tipologia.

També, es seleccionarà tot l'alumnat d'un aula que comparteixi hores lectives amb alumnes amb diversitat funcional, dintre d'aquest centres educatius anomenats anteriorment, amb de dues aules, que equival a 13 - 15 alumnes per espai (nombre reduït d'alumnat per classe, degut al COVID-19).

A causa de totes les restriccions preses dintre de l'àmbit educatiu, on es treballa per grups bombolla, per tal de reduir els contagis i garantir una qualitat d'ensenyament segur, la mostra escollida es redueix considerablement, degut a que els instituts, no posen molta dificultat perquè una persona externa entri al centre a fer entrevistes i enquestes a l'alumnat.

El primer mostreig de centre de màxima complexitat surt correctament, amb una molt bona rebuda del centre i predisposició en participar. En el segon mostreig de centre ordinari, neixen moltes dificultats, rebent moltes negatives per part dels equips directius de diversos instituts, on no volien participar per la problemàtica nombrada anteriorment.

Davant d'això, es modifica la modalitat d'entrevista, donant la possibilitat de fer-la en línia o a través de correu electrònic i demanant als equips directius, la possibilitat de passar l'enquesta als alumnes. Encara això, encara hi han moltes negatives, fins que es trobar el centre educatiu IES Pla de l'Estany.

En aquest centre, degut també a les restriccions per la pandèmia, no s'aconsegueix una mostra total de tot el que interessava per tal de fer la comparació, recollint només dades del professional social i un docent que treballa amb alumnat amb diversitat funcional.

El fet de no aconseguir un mostreig sencer per comparar, condiciona a l'investigador a treure conclusions aproximades sense poder fer comparativa de les enquestes de l'alumnat i dels membres de l'equip directiu.

2.6.Consideracions ètiques

En qualsevol disciplina o investigació que parteixi d'un treball que involucra a terceres persones, s'han de tenir molt clars uns valors i codis morals que formin l'espina vertebral amb que es regirà la recerca. Valors com el respecte, la confidencialitat i la capacitat de dotar de voluntarietat de participació a les persones que participen dintre del mostreig escollit.

S'ha de tenir en compte que en una investigació d'aquesta indole, on es posa en qüestió la capacitat que tenen els centres educatius de generar inclusió i buscar que les persones entrevistades posin el joc la seva praxis, opinant sobre les mancances a les que estan sotmeses, requereix deixar florir unes consideracions ètiques per tal de respectar al màxim la feina d'aquests professionals.

Durant la creació de les entrevistes es té molt en compte respectat la confidencialitat de tots els professionals triats dintre de la mostra, així com la seva voluntat de negar-se a respondre qualsevol de les preguntes formulades. També és busca crear el millor espai possible (triat per les persones entrevistades), per afavorir la comoditat d'aquestes, creant així un clima on es sentin escoltades. Dintre de les entrevistes, no es qüestionarà mai la feina que fan els professionals, ja que es busca obtenir un discurs sòlid i no condicionat per possibles prejudicis de l'entrevistador, dotant a aquestes persones, com he anomenat anteriorment, la comoditat de sentir-se escoltades i valorades.

Abans s'enviarà per escrit l'esquema de preguntes i les seves instruccions (confidencialitat i voluntarietat), per tal de que a l'hora de realització l'entrevista hagin pogut decidir i no es sentin pressionades pel context.

S'informarà sempre prèviament els mètodes de registre de la informació, escollint la manera que s'esculli millor a la necessitats tant de l'entrevistador com de la persona entrevistada i es mantindrà la línia de les preguntes, sense sortir-se del marge ni formulant altres qüestions, per tal de mantenir la formalitat i la professionalitat.

Aquestes entrevistes un cop transcrits en paper, s'enviaran a als subjectes entrevistats, per tal de que puguin donar el seu consentiment i només s'utilitzarà la informació que hagin validat, així com només s'annexen les entrevistes que hagin passat aquest el filtre dels professionals entrevistats.

On més s'ha de donar importància a aquest codi ètic, és en les enquestes realitzades als adolescents, degut a que al se menors d'edat hi ha d'haver un consentiment per part del centre, que es respectarà encara que això pugui afectar a la mostra. Es mantindrà sempre l'anonimat de tots els menors entrevistats i no es farà cap distinció entre l'alumnat ordinari i el que pateix alguna diversitat funcional, potenciant la inclusió i trencant amb els prejudicis que hi puguin haver dintre de l'aula.

Per últim, aclarir que no es posa en dubte la praxis de tots aquests professionals dintre del seu àmbit laboral, ni es busca una crítica a la seva tasca, si no poder trobar amb aquest experiment les mancances estructurals que poden haver en aquests centres educatius i la relació entre les variables anomenades a la hipòtesi.

3. Aproximació teòrica/conceptual

3.2. Conceptes clau

Per entendre la línia argumental d'aquest projecte d'investigació, hem de tenir clars els conceptes bàsics pel qual es guia aquest treball. Terminologies que s'han de filar, des d'entendre com es classifiquen els centres educatius a Catalunya, per donar-los un rang de complexitat i així més dotacions de recursos tant a nivell econòmic com de personal . A poder entendre que és la diversitat funcional i perquè la idea d'inclusió educativa és tan important.

Per entendre el terme d'educació inclusiva, posem en manifest la paraula “educació” i “inclusivitat”. Entenem com educació, com la capacitat de dotar a un individu de creixement individual a partir de la incorporació de pautes culturals i coneixements, que formin la base necessària perquè es desenvolupi, per altre banda la terminologia de la inclusió, es basa en un proves essencialment social, que intenta suprimir la segregació de qualsevol individu per les seves característiques, afavorint la igualtat d'oportunitats i equitat. (Parra, 2011)

Si relacionem aquestes definicions, podríem dir que l'educació inclusiva, és la transformació de l'educació ordinària, així com les Instituciones educatives, per tal de que siguin capaç de donar una resposta equitativa i una bona qualitat d'aprenentatge a tota diversitat. (Parra, 2011)

Aquesta educació inclusiva, vol donar cabuda a alumnat amb diversitat funcional o amb necessitats educatives especials. La diversitat funcional, és una terminologia que s'aplica a les persones que pateixen qualsevol diversitat d'origen físic o intel·lectual. Aquesta definició en sí, fuig de les antigues referències, tals com discapacitats o minusvàlids que posaven en manifest primer la limitació i després a la persona, creant un estigma que feia menys vàlides aquestes persones i condicionant les seves qualitats, fent així una exclusió de la seva diversitat, afectant així la seva dignitat. (Romañach, Lobato, 2006)

Per tant podríem dir, que el propi concepte de diversitat funcional, és un concepte en context d'inclusió, que aposta per no discriminar a aquestes persones, posant en manifest la mateixa validesa que la resta de població. (Romañach, Lobato, 2006)

Aquestes diversitats que són visibles dintre de l'educació, també tenen un gran pes a l'hora de classificar els centres educatius a Catalunya.

El Departament d'Educació de Catalunya, busca poder classificar els seus centres educatius, per tal de posar en manifest les dificultats que poden tenir i dotar-los així dels recursos necessaris per garantir la millor educació de qualitat possible.

Per tal de classificar el centre, s'han de mirar dues besants. La part administrativa on es te en compte el nombre de cursos que hi ha al centre, l'entorn geogràfic que delimita i el volum d'alumnat amb diversitat funcional i/o necessitats educatives especials. Per altre banda es mira la complexitat socioeconòmica dels alumnes assistents als centre, fent referència a menors que parteixen de situacions en vulnerabilitat i les seves complexitats.

Amb aquestes dues variables, es classifiquen els centres en tres categories: tipologia A o poca complexitat, tipologia B o complexitat mitjana i per última tipologia C o centre de màxima complexitat. Depenent de la classificació del centre, aquest rep més recursos per part de l'administració per garantir un educació de qualitat a tot l'alumnat.

3.2.Recorregut històric del marc legislatiu educatiu estatal

L'educació és un pilar fonamental dintre del nostre estat del benestar. Com a tal, a sigut una preocupació de governs i organismes institucionals, a les darreres dècades, ja que per mitja de polítiques públiques, sorgeix la necessitat de crear un sistema educatiu de qualitat i d'inclusió per qualsevol tipus d'alumnat. (Martínez, De Haro, Escarbajal, 2010)

Per arribar als termes d'inclusió educativa, hi ha hagut canvis dintre dels diferents marcs legislatius, que engloben els termes d'inclusió, educació i diversitat funcional.(Martínez, De Haro, Escarbajal, 2010)

En aquest apartat, es farà un itinerari cronològic dels diferents organismes internacionals, declaracions, marcs legislatius i pactes internacionals, de les últimes dècades, on el concepte de inclusió en l'educació s'ha anat transformant, fent èmfasis en els principals canvis de les regulacions de l'alumnat amb diversitat funcional, dintre de l'Estat Espanyol, concretament a Catalunya i la seva actual llei educativa.(Martínez, De Haro, Escarbajal, 2010)

Abans de tot, vull partir de la base que a la Declaració Universal dels Drets Humans (1948), s'especifica concretament al article 26.1 que:

Toda persona tiene derecho a la educación. La educación debe ser gratuita, al menos en lo concerniente a la instrucción elemental y fundamental. La instrucción elemental será

obligatoria. La instrucción técnica y profesional habrá de ser generalizada; el acceso a los estudios superiores será igual para todos, en función de los méritos respectivos. (pag. 9)

Tal com diu l'article esmentat anteriorment, tota persona té dret a una educació bàsica, indiferentment de les seves particularitats. Però el concepte de "totes les persones", és un concepte ambigu que ha anat canviant al llarg dels anys, pel fet de que la qualitat i la inclusió de tots tipus d'alumnat, s'ha transformat en espanya de l'exclusió a la inclusió, passant per diverses lleis educatives. (García 2017)

Prenem aquest article com a referència. Desviem una mirada a la configuració de les lleis educatives dintre de l'Estat Espanyol i com s'ha organitzat per garantir aquesta educació pública. (García, 2017)

La primera llei que regulava l'educació dintre del territori espanyol, era a Llei Moyano, creada l'any 1857. Dintre d'aquesta, no s'integra cap avanç de la inclusió de la diversitat a les aules i s'exclou aquest tipus d'alumnat a centres d'educació no ordinaris. (García 2017)

Podem veure una menció a l'article 6:

La primera enseñanza se dará, con las modificaciones convenientes, a los sordo-mudos y ciegos en los establecimientos especiales que hoy existen y en los demás que se crearán con este objeto: sin perjuicio de lo que se dispone en el artículo 108 de esta ley.

En aquest fragment citat anteriorment, podem observar que es té en compte la diversitat d'alumnat, però delega el seu desenvolupament educatiu a escoles fora del règim ordinari.

Posteriorment amb la llei General d'Educació i finançament de la Reforma Educativa 14/1970, predecessora de l'antiga i classista llei Moyano, que ja intentava garantir una educació pública universal, és garanteixen la educació pública per tots els infants i es comença donar èmfasi a millorar la qualitat d'ensenyament, com podem veure dintre del preàmbul: "Se pretende también mejorar el rendimiento y calidad del sistema educativo"

És en aquesta nova llei de reforma educativa, on es comença a incloure a les persones amb diversitat funcional com a subjectes que també s'han de nodrir de l'educació i es comença a incloure el concepte "d'educació especial". El capítol VII fa esment a aquest tipus d'ensenyament, específicament de l'article 49 al 53, on es presenten a aquestes persones com a inadaptats o deficientes.

Aquests articles, però no ens parlen ni d'inclusió, ni tant sols d'integració, si no de la creació de centres especials fora dels ordinaris, on s'acolliria a aquest tipus d'alumnat, esmentant específicament a l'article 51 la manera d'atendre'ls:

La educación de los deficientes e inadaptados, cuando la profundidad de las anomalías que padezcan lo haga absolutamente necesario, se llevará a cabo en Centros especiales, fomentándose el establecimiento de unidades de educación especial en Centros docentes de régimen ordinario para los deficientes leves cuando sea posible.

Encara que es tingues en compte a aquest tipus d'alumnat dintre de l'educació, és van crear més esforços en la creació de centres d'educació especial separats de la resta, que d'intentar incloure a aquest tipus d'alumnat a les aules. També, la segregació en crear plans educatius específics per a persones amb diversitat funcionals, diferents a la resta d'alumnat va ser notable durant l'aplicació d'aquesta normativa (Lorenzo, 2009)

Aquesta llei, va crear els ciments pel que seria més endavant, concretament al 1975, l'Institut Nacional d'Educació Especial, que reforçaria i defendria el sistema d'educació especial, dotant de recursos als centres docents, promovent així la igualtat de tot tipus d'alumnat. Malauradament, aquest òrgan, depenen del govern, no dona a l'abast amb totes les demandes de professionals docents i associacions d'afectats. (Lorenzo, 2009)

Aquest òrgan esmentat anteriorment, publica tres anys més tard, un Pla Nacional d'Educació Especial, per tal de reivindicar, drets fonamentals de tot alumne amb diversitat funcional. Aquest pla serviria més endavant per inspirar a la legislació que sorgeix després de la creació de la Constitució Espanyola.(García, 2017)

Al 1978, amb el canvi democràtic dintre d'Espanya, es dicta la Constitució Espanyola. Dintre d'aquesta es reafirma, que tota persona té dret a l'educació i que sense excepció, els òrgans públics seran els encarregats de garantir i vetllar, per una educació de qualitat per tot alumne, indiferentment de les seves característiques personals i socioeconòmiques.

Observem dintre de l'article 27 de la Constitució Espanyola (1978):“Todos tienen el derecho a la educación. Se reconoce la libertad de enseñanza.”,tal i com hem esmentat anteriorment.

Sortint del marc legislatiu Espanyol, cal remarcar que en aquest mateix any, es va publicar l'informe Warnok, en el que es dona un concepte innovador i molt més ampli sobre l'educació especial. En aquest informe, es predica la no separació de l'alumnat amb dos

grups diferents, és a dir, en el grup d'educació especial i educació ordinària. (García, 2017)

Retornant amb al context d'Espanya, al 1978, sorgeix com hem esmentat amb anterioritat, el Pla Nacional d'Educació Especial, que reivindica quatre pilars fonamental: Els principis de normalització educativa, d'integració escolar, d'atenció sectorial i d'individualització en l'ensenyament, creant així una nova ruta per desenvolupar futures lleis que afavoreixin la inclusió. (Martínez, De Haro, Escarbajal, 2010)

Al 1982, sorgeix la llei d'Integració Social del Minusvàlid (a partir d'ara anomenada LISMI). Aquesta llei, indaga sobre la diversitat funcional i fa un esment a l'àmbit educatiu, promulgant una integració d'aquest alumnat dintre de les aules ordinàries. Com esmenta Casanova, (2011):

Los artículos 23 al 31 reflejan el planteamiento educativo de las personas con discapacidad, en los cuales ya se afirma y se insiste con rotundidad en que el alumno “se integrará en el sistema ordinario de educación general”, recibiendo los apoyos necesarios que prevé la misma Ley. En estos momentos, de gran empuje social, ya se están realizando experiencias de integración educativa, incorporando alumnos y alumnas con discapacidad a las aulas ordinarias, si bien son tímidas y prácticamente in apoyos legales concretos, salvo las autorizaciones especiales de la Administración, la colaboración de los Ayuntamientos apoyando con equipos multiprofesionales, el seguimiento cercano de la Inspección de Educación y el compromiso de profesorado (general y especial) y familias. (pag. 10)

Posteriorment, aquesta llei LISMI, es transforma en Reial Decret 334, creat l'any 1985, de l'Ordenació de l'Educació Especial, on es busca específicament l' integració de l'alumnat amb diversitat funcional dintre dels centres ordinaris. (Martínez, De Haro, Escarbajal, 2010)

La llei Orgànica 1/1990 d'Ordenació General del Sistema Educatiu, (a partir d'ara anomenada LOGSE), a part d'incloure la franja d'edat obligatòria fins els 16, també és la primera llei educativa, que introdueix l'educació especial dintre del sistema ordinari. Aquesta mesura, es pot apreciar concretament al capítol V, concretament a l'article 36.1 que ens senyala: “El sistema educativo dispondrá de los recursos necesarios para que los alumnos con necesidades educativas especiales, temporales o permanentes, puedan

alcanzar dentro del mismo sistema los objetivos establecidos con carácter general para todos los alumnos”,

Aquest article ens posa en referència de que s’inclouen a l’alumnat amb diversitat dintre de les aules, dotant de recursos als centres per garantir una educació plena i efectiva.

També senyalar l’article 37.4, on s’esmenta que:

La atención a los alumnos con necesidades educativas especiales se iniciará des de el momento de su detección. A tal fin, existirán los Servicios educativos precisos para estimular y favorecer el mayor desarrollo de estos alumnos y las Administraciones educativas competentes garantizarán su escolarización.

Garantit la qualitat educativa d’aquest alumnat. Aquesta llei, suposa un gran canvi, degut a que es comenta a parlar d’integració i no de segregació escolar. (Lorenzo, 2009)

Seguidament, en l’avanç per la inclusió, es crea el Reial decret 696/1995, d’Ordenació de l’Educació d’alumnat amb Necessitats Educatives Especials. Aquest Decret, engloba tot el marc legislatiu de les persones amb diversitat funcional que acudeixen als centres educatius, contextualitzant dintre d’aquests necessitats especials a tota tipologia d’alumne que pateixi contextos desfavorables. (García, 2017)

Al 1995, es crea la llei Orgànica de Participació, Avaluació i Govern dels Centres Docents. (A partir d’ara anomenada LOPEG). D’aquesta, es destaca una definició conceptual del terme d’alumnat amb necessitats educatives especials. Dintre del preàmbul del BOE (1995), ens diu:

Es necesario garantizar también la escolarización de los alumnos con necesidades educativas especiales en los centros docentes sostenidos con fondos públicos. Para ello, los centros de una misma zona deberán escolarizar a estos alumnos en igual proporción, de acuerdo con los límites y recursos que las Administraciones educativas determine.

En aquest fragment, podem observar com la pròpia administració pública, garanteix una educació ordinària de tot tipus d’alumnat. Això, es consolida amb la Disposició addicional segona, que ens parla d’aquest alumnat amb necessitats educatives especials:

Las Administraciones educativas garantizarán la escolarización de alumnos con necesidades educativas especiales en los centros docentes sostenidos con fondos públicos, manteniendo en todo caso una distribución equilibrada de los alumnos, considerando su número y sus especiales circunstancias, de manera que se desarrolle eficazmente la idea integradora.

Observem que en aquest punt legislatiu, no es parla d'inclusió, si no d'integració, termes especificats anteriorment. Encara això dona un pas més dintre d'aquesta normalització educativa.

La següent llei educativa, anomenada Llei de Qualitat de L'educació (a partir d'ara LOCE), no s'arriba a aplicar i no incorpora cap millora per aquest tipus d'alumnat. No és fins l'any 2006, on sorgeix la Llei Orgànica de l'Educació o LOE. Dintre d'aquesta es defineixen ajuts pedagògics i recursos educatius per alumnat amb diferents tipus de diversitat funcional, sempre fent esment a un treball educatiu dintre de l'aula ordinària. Podem contemplar-ho al BOE títol II (2006):

A fin de garantizar la equidad, el título II aborda los grupos de alumnos que requieren una atención educativa diferente a la ordinaria por presentar alguna necesidad específica de apoyo educativo y establece los recursos precisos para acometer esta tarea con el objetivo de lograr su plena inclusión e integración. (pag. 12)

Dintre d'aquest mateix títol, apareix el la diferenciació d'integració a inclusió, fent esment que es dona una resposta educativa, seguint principis d'inclusió per tot alumnat amb diferents necessitats educatives. (García 2017)

Ressaltem de l'article 73 al 75, on fa un esment important a la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional. Al marc legislatiu contempla que s'ha garantir una plena inclusió dintre de l'escolarització de tot tipus d'alumnat, tinguin les característiques que tinguin, dintre d'un context d'ensenyament ordinari i si no fos possible pel grau de discapacitat, dintre d'escoles especialitzades. Esmenta que l'administració ha de dotar de recursos necessaris per l'ensenyament de qualitat d'aquest tipus d'alumnat, fent adaptacions curriculars, per arribar al mateix objectiu que la resta dels seus companys. (Lorenzo, 2009)

Finalment, l'administració ha de dotar a professionals dintre dels centres educatius per donar suport a aquest alumnat, durant tota la seva transició educativa. A més, deixa que cada centre educatiu, amb el programa educatiu de centre (PEC), estableixi la seva línia d'actuació per l'alumnat que requereixi atenció més especialitzada.(García, 2017)

Tornem a sortir del marc legislatiu Espanyol, per fer un esment a la Convenció Internacional sobre els Drets de les persones amb Discapacitat, celebrada al 2006. Dintre d'aquesta convenció, que tenia com objectiu garantir els drets humans dintre amb les

persones amb discapacitat, ens parla de manera literal sobre una educació de qualitat i inclusiva. (García, 2017)

Seguidament, es canvia a la llei d'Educació, per la Millora de la Qualitat educativa o LOMCE, on prenent com a model escoles inclusives d'altres països, es planteja una reforma per millorar les falles que existeixen dintre del sistema educatiu. Aquesta llei educativa esta encara vigent al 2021, a l'espera de que entri en vigor la següent llei Orgànica 3/2020, anomenada Llei Celaá o LOMLOE.

En aquesta futura llei sí que es fa un esment molt important a la inclusió. Entenem la LOMLOE, com una millora de l'antiga llei educativa que intenta ajustar-se als contextos socials i les problemàtiques actuals, ja siguin la els la promulgació de les igualtat de gènere, respectar els drets del menor, vetllant àmpliament pel seu desenvolupament personal o en aquest cas, per una educació inclusiva per alumnat amb tot tipus de complexitat, evitat l'exclusió i segregació.

Aquesta llei, per tant vol vetllar per la capacitat d'incloure a qualsevol infant dintre e de les aules ordinàries, per promulgar així, una amplia equitat entre l'alumnat, creant d'aquesta manera igualtat d'oportunitats educatives dintre de tot el procés de desenvolupament de l'infant. Per tant, pren com a eix vertebrador de tot el sistema educatiu el concepte d'inclusió.

Por últim, fixarem la mirada dintre de la nostra comunitat autònoma, Catalunya, ja que cada comunitat te la potestat de crear el seu marc legislatiu educatiu, mentre vagi en sintonia amb la llei educativa estatal.

A Catalunya trobem actualment la llei d'ensenyament 12/2009, on es regulen totes les bases educatives dels centres catalans, tan públics, concertats i privats. En aquesta llei es recull tot l'esquema de l'organització acadèmica catalana, en tots els graus educatius, de l'etapa preobligatoria, fins la post obligatòria.

En aquesta llei trobem moltes mencions a alumnat amb necessitats acadèmiques educatives, tant en ajudes de beques com a escolarització, però on realment s'estipula, els termes d'inclusió és a l'article 81, on trobem el primer punt que anomena que tota atenció a l'alumnat es regeix per el principi d'educació inclusiva. Aquesta inclusió, es duu a terme gràcies projectes educatius que cada centre ha de crear per poder garantir una educació

de qualitat per aquest alumnat per mitja de recursos pedagògic i suport donar gràcies a l'administració pública.

Aquests suports, poden anar des de adaptacions curriculars, eines pedagògiques o professionals que adquireixen el rol de suport dintre de l'aula. Tot ha d'estar especificat a cada projecte educatiu de centre i segons la complexitat de l'alumne amb diversitat funcional, s'adquireix més o menys suport dintre de l'aula.

D'aquesta llei d'ensenyament, sorgeix més endavant, el decret 150/2017, que té com a objectiu, que els centres s'orientin per la inclusió, fet que s'ha de reflectir en els programes educatius de centre. També busca poder donar suport a l'atenció educativa i formativa de tots els alumnes dels centres educatius ordinaris, creant així eines pedagògiques per que l'escola o institut, s'adapti a la diversitat.

Busca implicar, també a les famílies a participar i col·laborar dintre del desenvolupament de l'alumne en el seu procés d'aprenentatge.

Però, el més significatiu d'aquesta llei és que parteix de la base, que tots l'alumnat s'escolaritzarà en un centre educatiu ordinari, deixant que les famílies escollin si el seu fill/a acudeix a un centre d'educació especial. Amb aquesta mesura, afavoreix l'educació per la diversitat i trenca amb la segregació de l'alumnat amb necessitats educatives especials.

Aquesta mesura, la podem veure a l'article 3.1 del decret 150/2017, que ens diu: "Tots i cadascun dels alumnes han de beneficiar-se, en un context ordinari, de les mesures i suports universals, a fi de desenvolupar-se personalment i socialment i avançar en les competències de cada etapa educativa"

3.3. De la integració a la inclusió educativa

Un cop entrat dintre de tot el marc legislatiu, que empara les creacions de polítiques educatives que permeten una inclusió plena per tot tipus d'alumnat, hem de veure el pas i transició de la mirada integradora a l'educació a una mirada inclusiva.

Les reformes educatives, primerament parteixen de la base de integrar l'alumnat dintre de les escoles ordinàries, adapten a l'alumne dintre del centre educatiu dotant a l'Infant de suficients recursos perquè es pugui desenvolupar correctament dintre d'aquest.

La gran presència de alumnat de moltes tipologies diferents, va fer créixer una gran demanda d'una organització escolar adaptada per aquests casos complexos. Aquesta demanda s'ajunta amb la reclamació de docents poc preparats per acollir a alumnat amb necessitats educatives especials. Aquest conglomerat, afavoreix a les múltiples reformes educatives que hem vist amb anterioritat. (Giné, 2001)

Totes aquestes demandes sumades a una predisposició de l'Administració pública afavoreixen una transició legislativa que ha anat millorant la qualitat de l'educació al nostre país. (Giné, 2001)

Aquesta diversitat dintre de les aules, afecta en major grau dintre de l'educació secundària. Aquesta, es dicta per la presència als grups classe dels centres educatius, de grups molt heterogenis, amb gran diversitat d'interessos, capacitats i motivacions, o bé dificultats de nivell provocades per diversitats funcionals.

Per aquest motiu, un currículum educatiu igualitari per tot l'alumnat es fa inviable i s'exigeixen la creació de diferents recolzaments i eines pedagògiques que s'adaptin a cada necessitat. (Giné, 2001)

Si fem un incís més profund dintre de la diversitat funcional en l'educació, ens trobem amb la complexitat de diferenciar, en comptes de quina característica té aquest tipus d'alumnat, en quina és la millor resposta educativa que se li pot donar, des del centre educatiu i les el seu marc normatiu.

Si ens centrem en aquestes problemàtiques anomenades anteriorment, podem observar que el terme d'integració intenta que l'alumnat s'adapti al centre educatiu, això fa que es l'equitat dintre del desenvolupament personal del menor, no parteixi de la mateixa igualtat, segreguen a l'alumnat dintre dels propis centres ordinaris. (Sinisi, 2010)

Per aquest motiu, els centres educatius, s'han vist obligats a crear plans organitzatius, metodics i curriculars per adaptar-se a una plena inclusió, dotant al centres dels recursos necessaris i professionals adequats que donin suport als docents, per tal d'adaptar la pròpia institució a la diversitat i no a l'alumnat al centre educatiu, com contempla el terme d'integració. (Suarez, Almerich, Gargallo, Aliaga, 20013)

Si ens centrem més dintre del concepte d'inclusió, ens hem de fixar que és un terme que va més enllà del propi àmbit de l'educació, ja sigui dintre de l'àmbit laboral, salut,

participació comunitària etc. Que fan un global per dotar d'una plena inclusió dintre de les branques de l'ensenyament, donat una àmplia validesa a aquest concepte. (Giné, 2001)

Tal i com anomena, Giné (2001): “Una escuela inclusiva es aquella, pues, que ofrece a todos sus alumnos las oportunidades educativas y las ayudas (curriculares, personales, materiales) necesarias para suprogreso académico y personal” .

En aquesta cita esmentada anteriorment, es reafirma el concepte de dotar al centre educatiu dels recursos necessaris per donar una educació equitativa a qualsevol alumne indiferentment de la seva complexitat, posant l'èmfasi de que el que s'ha d'adaptar és el d'institució i no la persona.

Aquest model inclusiu trenca amb la culpabilització que pateix del menor amb diversitat funcional o amb necessitats educatives diverses, de que s'han d'adaptar a un entorn escolar inhòspit on s'ho separats en aules especialitzades, condemnant en la majoria de casos a fracassos dintre del seu desenvolupament personal, posant èmfasi en que si el jove no aprèn és degut a la seva problemàtica personal i les seves característiques pròpies. (Rubio, 2009)

4. Exposició i anàlisi de les dades recollides.

Les dades analitzades es basen en l'anàlisi de dos centres educatius. El primer (IES Salvador Sunyer), es situa a la comarca del Gironès, concretament a Salt on la complexitat i la diversitat de tipologia de l'alumnat indueix a que els centres educatius, en aquest cas d'educació secundària, es cataloguin amb la màxima complexitat o tipologia C. En el cas del segon centre (IES Pla de l'Estany), parlem d'un institut de complexitat ordinària, es troba a la comarca del Pla de l'estany, dintre de la ciutat de Banyoles, on s'atén alumnat amb diversitat funcional o altres tipologies de necessitats educatives especials, però en un menor grau que el centre de màxima complexitat.

La mostra analitzada, es basa la interpretació de la següents mostres: El projecte educatiu de centre o PEC, documents que serveixen com a espina vertebral del funcionament dels centres i sobre la resposta que han de donar a les tipologies d'alumnat que atenen. Entrevistes els diferents rols que treballen dintre d'aquests centres (Equip directiu, docents i professionals socials) i per últim s'agafa una mostra d'un aula conformada per un total de 15 alumnes (numero reduït per causa del COVID-19), amb tipologia d'alumnat ordinària, amb diversitat funcional i diferents necessitats educatives especials.

Per causa del COVID-19, no es pot obtenir una mostra de l'aula del centre ordinari IES Pla de l'Estany .

4.1.Anàlisi del Projecte Educatiu de Centre (PEC)

El Projecte Educatiu de centre, representa les bases del en les que es basarà el centre pel seu correcta funcionament, englobant els marcs legislatius actuals, les problemàtiques que pateix, la seva complexitat, l'alumnat que atén i els plans adaptats pel seu context. Aquests projectes educatius de centre, són totalment públics i es poden cercar a les webs del centres educatius.

A continuació es farà un molt breu anàlisi del PEC de l'IES Salvador Sunyer, centre de màxima complexitat i de l'IES Pla de l'Estany, centre ordinari.

En el PEC del centre de màxima complexitat, cal destacar la brevetat del document, emmarcant tot aquest, en no més de 30 pàgines i es de lectura molt poc tècnica per tal que arribi a totes les famílies de la comunitat que assisteix al centre. Aquest projecte educatiu, esta emmarcat per les actuals lleis educatives i dona molta impotència al decret 150/2017,

que parla de la inclusió total de tot tipus d'alumnat i un model inclusiu com a base de l'escola.

Destacar que, al ser centre de màxima complexitat dediquen molt d'espai en parlar sobre l'atenció a les diferents tipologies d'alumnat que hi assisteix i la creació de projectes per donar resposta a totes les necessitats que tenen, fomentant així el màxim desenvolupament personal.

Sí entrem en context de la diversitat funcional, és busca que aquesta tipologia d'alumnat passi el màxim de temps a l'aula ordinària i al SIEI, per poder dotar del màxim rendiment possible la seva escolarització. En relació a aquest fet, parteixen d'educar a la diversitat a tot l'alumnat per arribar el màxim possible al model inclusiu que parteixen.

Finalment, ens centren en el PEC de l'IES Pla de l'Estany, format per un volum molt dens d'informació. També parteix de la base del decret 150/2017 sobre l'escola inclusiva i dels valors d'educar a la diversitat.

Dona molt de valor a tota tipologia d'alumnat i les necessitats de centre, així com la part de pressupostos anuals que dediquen a recursos pedagògics.

En general no hi ha diferències de PECs, entre els centre de màxima complexitat i ordinària, més enllà de la densitat de creació del document, ja que els valors d'inclusivitat i recursos per les necessitats educatives són ben bé les mateixes o parteixen d'una base similar.

4.2. Discurs de l'equip directiu

Entrem l'enfoc del centre de màxima complexitat IES Salvador Sunyer, més precisament en la mirada del rol de l'equip directiu. Catalogarem a aquest entrevistat com a ED1 (equip directiu 1), a partir d'ara.

(Entrevista adjuntada a l'annexa 52)

Destacar que a l'inici de l'entrevista, ED1, exposa el següent comentari: "Massa complexitat per tant pocs recursos". Comentari, que seria el seu guió al llarg del tot seu discurs i dona visibilitat a la fatiga que pateix el per poder donar resposta a la seva tasca educativa diària.

ED1, te una trajectòria amb centres de màxima complexitat de 12 anys i com a membre de l'equip directiu d'onze anys, portant la gestió i creació del projecte educatiu de centre,

així com els projectes d'inclusió a la diversitat de tot tipus d'alumnat, incloent els que pateixen diversitat funcional.

Dona molt de èmfasi a les seves principals funcions, on ens comenta que vetlla constantment per la convivència de l'alumnat i altres membres de la comunitat educativa. Buscar crear unes relacions sanes, buscant l'equitat, la coeducació i la inclusió, per això garantir l'èxit educatiu individual de cada alumne assistent al centre.

El fet de treballar amb un centre de màxima complexitat, cosa que eleva alarmantment l'alumnat amb diverses cultures i situacions adverses, com situacions socioeconòmiques desfavorides o les necessitats educatives, com la diversitat funcional, fa que no tan sols les seves funcions s'enfoquin directament a atendre tota aquesta diversitat, si no també les de la majoria de treballadors de l'institut, tenint un pes molt rellevant l'educació per la inclusió.

Per realitzar aquestes tasques, des del l'equip directiu del centre es creen plans comunitaris per la millora de la convivència i la cohesió social, gestionats per comissions de convivència representada per diferents rols de treballadors de l'institut, com la integradora social i un educador social.

ED1, comenta que la formació és vital, per poder donar una educació de qualitat i més per poder garantir una bona resposta educativa a l'alumnat que precisa de mètodes més complexos, com els que pateixen diversitat funcional. Els professionals del centre educatiu, reben formacions que venen guiades pel Departament d'Educació, però ED1 precisa que la majoria de cursos que realitzen els han de buscar ells i fer-los durant hores no laborals.

Quan entrem dintre de matèria més de caire administratiu, fent al·lusió al projecte educatiu de centre o PEC, ED1 esmenta que un centre educatiu que té una complexitat tant elevada, no es pot permetre no incloure la terminologia "inclusió" en el seu eix curricular, degut a que la part acadèmica és una part vital i essencial en la vida d'un institut, però l'educació per la diversitat és un aprenentatge essencial en el desenvolupament d'aquest alumnat, fent un treball enorme per educar en aquest tipus de valors.

La presencia joves amb diversitat funcional, tal com expressa ED1, representa un total del vuit alumnes, agrupant complexitats com trastorns de l'espectre autista, trastorns físics, retards greus de l'aprenentatge, entre altres.

Aquests menors, contenen amb un servei de SIEI, entenen aquestes sigles com Suport Intensiu a l'Escolarització Inclusiva. Aquest recurs és un aula que atén directament a l'alumnat amb aquesta diversitat unes hores durant la jornada escolar, per treballar mancances i autonomia d'aquests alumnes dintre del centre. El resta d'hores assisteixen a aules ordinàries.

Encara que es busca la millor atenció de qualitat per aquests joves, un cop passen a compartir hores lectives amb la resta d'alumnat, ED1 comenta que és un repte aconseguir un bon funcionament i clima de treball, així com una atenció a tots els membres de l'aula.

“Es fan malabars per donar el millor les aules on hi ha l'alumnat amb diversitat funcional, intentant quadrar l'horari de la integradora social i l'educador, per tal que faci tot el suport que pugui dintre de la classe”, comenta ED1 amb desànim.

Al voler matisar si contenen amb gairebé personal de l'àmbit social, ED1 comenta que el Departament, dona una jornada completa a un integrador social i unes hores a un educador, portant tota la complexitat de diversitat del centre.

Afegeix que la falta de personal i recursos, fa gairebé impossible no tant sols atendre individualment a l'alumnat amb diversitat funcional, si no a la majoria de menors tant dintre de l'espai d'aules com al esbarjo.

S'esmenta que el centre al ser barracons, és totalment insuficient també per cobrir les barreres físiques de l'alumnat amb diversitat funcional, però de part de la resta de joves del centre s'ajuden entre ells per poder donar resposta a aquestes falles estructurals, fomentant així una sensibilització i una gran cohesió.

Finalment, es dona un petit espai, on ED1 pot expressar amb sinceritat la seva opinió sobre aquesta inclusió amb aquest tipus d'alumnat. Comenta que amb els recursos actuals, per més que s'intenti i surtin iniciatives per tal de fomentar i crear escola inclusiva, és gairebé impossible assolir aquest objectiu. Verbalitza que a nivell administratiu i burocràtic, tot queda molt ben reflectit, però a l'hora d'assolir el model d'inclusió que tant s'intenta predicar, és necessiten molts més recursos materials i humans.

Analitzant el discurs d'ED1, podem extreure diferents punts d'important rellevància:

- Primer de tot parlar sobre el sentiment de frustració del professional a l'hora de intentar donar la millor educació individualitzada a qualsevol tipus d'alumnat, sense prejudicis de la seva complexitat, estenent aquest sentiment a la resta de l'equip.
- Una afirmació rotunda de la dificultat de l'alumnat amb diversitat funcional de poder educar-se dintre en un marc ordinari, però puntualitzant de manera molt positiva que la complexitat i diversitat dels menors assistents al centre, trenca amb els prejudicis que poden haver per aquest tipus d'alumnat, deixant molt clar, que entre ells es sol crear un vincle empàtic d'ajuda mútua.

Com a exemple, d'aquest vincle entre els alumnes podríem parlar de companys d'aula que ajuden altre alumne amb cadira de rodes a moure's pel centre (barracons).

Per tant, la relació vincular ells no es veu massa perjudicada per la diversitat funcional, exceptuant els casos més complexos com trastorns autistes severos.

- Per últim, podem extreure una gran mancança de recursos materials i de personal. Aquesta falla estructural, fa que el propi centre de manera vocacional busqui alternatives per donar la qualitat i la inclusió que tant es busca, però s'afirma que fins que no s'inverteixi més recursos en l'educació, no és pot garantir qualitat.

4.3.Discurs dels docents

En aquest punt s'ha pogut obtenir el mostreig de dos tipologies de centre. Anomenarem a la docent del IES Salvador Sunyer (centre màxima complexitat) com a DS (docent Sunyer) i a la docent de l'IES Pla de l'Estany (centre ordinari) com a DE (docent Estany). (Entrevistes adjuntes a annexos 56 i 59)

DS, professional docent d'aula ordinària i SIEI en un centre de màxima complexitat des de fa dos anys. Aquesta s'encarrega de les adaptacions i l'atenció individualitzada de l'alumnat amb diversitat funcional, tant en la creació de recursos pedagògics, com en la docència.

Fa referència a la gran mancança estructural de recursos personals, és a dir, a una gran complicació d'haver d'impartir classe a l'aula ordinària, amb 25 alumnes mixtes (contant alumnat amb diversitat funcional i necessitats educatives especials) sense un suport que ajudi a donar l'atenció de qualitat que l'alumnat necessita en cada cas. DS, verbalitza que:

“Encara que hi hagi algunes hores reforç a l’aula d’un educador, es fa molt frustrant haver de donar resposta a totes les complexitats i ritmes que es generen en una classe ordinària”.

Desxifrant aquesta frase textual esmentada dintre de l’entrevista, DS puntualitza que la inclusió de tanta tipologia d’alumnat dintre de l’aula, amb les mancances de recursos actuals, desemboca en dues problemàtiques importants. La primera és la incapacitat de donar resposta als ritmes de treball de treball de cada alumne que pateix alguna tipologia de diversitat funcional i la segona la dificultat de la gestió de la frustració de la resta d’alumnat davant d’haver-se d’adaptar al ritme dels seus companys. Aquestes problemàtiques accentuen, com expressa DS, el risc de crear un rebuig a la diversitat entre alumnes.

Durant l’entrevista, es continua anomenant constantment la problemàtica dels recursos i encara que, DS reconeix que per la complexitat del centre es doten més recursos que un centre ordinari, no es dona a l’abast per poder suplir tota la diversitat del centre educatiu.

Finalment, ens dona la seva visió sobre el model inclusió actual de l’educació pública catalana, fent esment al decret 150/2017 i on vàlida to el que la llei vol promulgar, donant suport al model d’inclusió que predica. Però, argumenta que el nivell polític i jurídic, és una cosa i la pràctica real no es dona a l’abast per cobrir totes les complexitats existents. Per tant la falla neix arrel de voler ajuntar tota complexitat dintre del context ordinari, sense poder podar recursos suficients per abordar-la amb qualitat.

En el discurs de DS, podem extreure informació molt rellevant, com:

- L’educació per la diversitat pot ser molt profitosa i es pot treballar correctament entre l’alumnat.
- Hi ha una mancança molt gran de recursos de dotació de personal, dintre de les aules ordinàries on es troba la tipologia de diversitat funcional. Aquest fet, provoca que els alumnes es desesperin, degut a que un sol docent no pot donar resposta a totes les demandes de l’aula i poder tenir un ritme centrat per a cada cas. Això augmenta la frustració entre ells i trenca la majoria de vincles que tenen amb els seus companys amb tipologies de diversitat funcional, creant així una divisió tant a l’aula, com a l’hora de l’esbarjo.
- Podem afirmar, que a major grau de complexitat de centre educatiu, millor serà la dotació del Departament d’Educació, encara que insuficient.

ED, docent del centre de complexitat ordinària, des de fa tres anys. És tutora d'un grup d'alumnat ordinari que comparteix aula amb alumnes de SIEI. Les seves principals funcions, es basen en el seguiment tutoritzat de l'alumnat, seguiment acadèmic contacte amb famílies d'alumnes. Les seves tasques es veuen condicionades pel gran volum d'alumnat que ha d'atendre dintre de l'aula, no podent tenir espai per realitzar una atenció de qualitat per totes las casuístiques.

Afirma, que l'alumnat amb diversitat funcional, es molt escàs i la majoria de joves passen més temps a l'aula SIEI, per tant no comparteixen gaires hores lectives amb la resta de l'alumnat. Refereix que el model d'inclusió e reflexa en tot el centre, intentant donar la millor equitat d'oportunitats a tot l'alumnat per igual, valorant molt positivament que la inclusió amb la tipologia de diversitat funcional és de molta qualitat dintre de la SIEI.

La dotació de recursos del centre per treballar la diversitat, és escassa i insuficient refereix DE, amb poques places als pocs recursos dotats per alumnat amb diversitat funcional, tant a recursos pedagògics i materials, com de personals. També fa un esment, a la poca conscienciació dels docents del centre per treballar per la diversitat i la inclusió, ressaltant una mancança de formació.

Del discurs de DE, podem extreure que:

- Els centres amb poca complexitat, on escasseja la tipologia de diversitat funcional, es delega la responsabilitat educativa d'aquest alumnat a aules especialitzades com la SIEI.
- La dotació de recursos per part de l'administració, també és insuficient i escassa, donant de poques places per a joves amb diversitat funcional.
- Els docents del centre, al no haver d'enfrontar-se directament amb diferents diversitats i casuístiques, no hi ha una formació en inclusió gaire rellevant.

Si fem una comparació entre les dues tipologies de centre, podem extreure que la complexitat i l'elevat numero de d'alumnat amb diferents diversitats, afavoreix a l'adquisició de més recursos per part de l'administració, encara que insuficients.

També, incita a la docència del centra a estar renovant-se confinament amb formacions per poder atendre a la diversitat i fomentar la inclusió. La dedicació és un element molt visible dintre d'aquesta equació, degut a que el personal que ha d'atendre aquestes casuístiques, quan no te el recursos adients, es reinventa amb projectes formatius i

comunitaris per tal de poder fer front a tota la tipologia d'alumnat que té i sobretot als que pateixen diversitat funcional.

Podem apreciar, que durant aquest experiment i amb el mostreig obtingut, hi ha un nombre més gran d'alumnat amb diversitat funcional a centres més complexes, fet que valida que el centre estigui classificat amb aquesta categoria.

Per últim, validat per part dels dos centres la capacitat que tenen de fomentar la inclusió i el vincle de la resta de l'alumnat sense prejudicis, fet que és més notable al centre de màxima complexitat.

4.4.Discurs dels professionals socials

Els professionals que es dediquen al món social són extremadament necessaris com agents de canvi i d'educació a la diversitat i convivència. En aquest cas s'han obtingut dues mostres d'integradors de dos tipologies de centre. Anomenarem com a PSS (professional social Sunyer), a la treballadora del centre de màxima complexitat i PSE (professional social Estany), a la del centre de complexitat ordinària.

(Entrevistes adjuntes als annexos 61 i 64)

PSS, integradora social al centre de màxima complexitat des de fa 15 anys. S'encarrega de donar suports a totes les necessitats de caire social, que precisa el centre educatiu. Des de fer seguiment de tota topologia de jove, inclòs els que pateixen diversitat funcional, fins a fer projectes socioeducatius i comunitaris. En resum, dona resposta a la diversitat i a les problemàtiques que surten de l'àmbit acadèmic.

Vincula la complexitat del centre, amb la dificultat que té de dur a terme totes les seves funcions, fet que reforça esmentant: "Amb tant poc temps no es pot donar resposta a tanta diversitat i menys a alumnat amb tipologies complexes com la diversitat funcional"

Fa insistència en que la complexitat del centre, és un indicatiu molt gran per tal d'estar formant-se contínuament, per donar la millor atenció de qualitat possible, a totes les topologies de problemes que ocorren, així com per crear projectes d'inclusió al centre.

Dintre de la temàtica d'alumnat amb diversitat funcional, PSS valora que encara que el centre i els projectes que es fan dintre, parteixen de l'equitat i de la inclusió, adaptant mesures curriculars, mostra una gran crispació ja que esmenta: "Jo sola i un educador per hores, no poder assolir la qualitat que voldríem".

Reafirma que, encara que la seva visió és molt negativa per la deixadesa de l'administració i els pocs recursos que disposen, dintre del centre es treballa amb l'ideal d'inclusivitat que es mereixen tot els alumnes, però que abans d'incloure a un alumnat amb la complexitat de la diversitat funcional, s'hauria de revisar si el centre educatiu té les capacitats per absorbir-lo.

Finalitza, comentant que el problema és que l'administració, en aquest cas el Departament d'Educació, assigna places per alumnat amb necessitats educatives especials i dota dels mínims recursos per poder donar-los resposta, és a dir, els recursos mínims perquè aquest alumnat aguantí la escolarització obligatòria dins de l'institut, fent així molt complexa donar tota la qualitat educativa que haurien de disposar.

Podem llavors concloure que:

- Un professional social a jornada complerta, encara que tingui l'ajuda d'unes hores d'un altre professional, dintre d'un centre de màxima complexitat, no pot donar resposta de qualitat a totes les tipologies d'alumnat.
- Hi ha una necessitat de formar-se constantment per suplir, la manca de recursos estructurals que pateix el centre i dona resposta a les necessitats de l'alumnat amb diversitat funcional i conscienciar a la resta de companys sobre la normalitat d'aquest tipus d'alumnat
- Manca de personal per atendre a la diversitat, tant dintre de les aules, com als espais d'esbarjo.

PSE, és una educadora especial, que porta 4 anys donant suport a l'aula ordinària i SIEI. Les seves principals funcions consisteixen en poder donar atenció individual a l'alumnat amb diversitat funcional, així com crear plans curriculars per dotar del desenvolupament acadèmic i social que requereixin.

Refereix, l'alumnat amb diversitat funcional que es deriva els centres educatius, cada cop té més caire conductual i això fa que hagi de dedicar més hores d'acompanyament a l'aula, ja que no es posa cap recurs per part de l'administració. Reivindica que el model inclusiu pot ser molt efectiu, però que hi ha perfils que no es poden treballar dintre d'una aula ordinària i necessiten escolaritzacions especialitzades, ja que actualment no hi ha els medis necessaris.

Com el centre és ordinari tampoc se'ls dota de gaires professionals socials, és a dir, actualment ella s'encarrega de la diversitat de l'alumnat. Verbalitza no arribar a donar aquesta atenció de qualitat i que fa falta que encara que els centres no compleixin els barems de complexitat adients, es posin més educadors, integradors o treballadors socials.

Interpretem llavors que:

- Dintre dels centres ordinaris, es pot donar una resposta a l'alumnat amb diversitat funcional, més satisfactòria ja que no s'han d'atendre tants tipus de diversitat.
- Es detecta, una falta de professionals socials dotats pel Departament d'Educació.

Es pot concloure, que en els centres de màxima complexitat hi ha més presència de personal social, però que ha de donar resposta a tantes casuístiques diferents que no pot garantir cap a acompanyament efectiu d'alumnat amb diversitat funcional.

4.5. Anàlisi enquestes grup classe

La interpretació de la mostra formada per 15 alumnes d'un aula ordinària, compartida amb alumnat amb diversitat funcional, és dividirà en dues línies analítiques. La primera consisteix en l'anàlisi dels valor numèrics adquirits dintre les enquestes i seguidament es fa una traducció dels comentaris deixat per l'alumnat en aquestes.

A continuació, es mostra la taula de resultats globals:

Taula Resultats Globals	A_1	A_2	A_3	A_4	A_5	A_6	A_7	A_8	A_9	A_10	A_11	A_12	A_13	A_14	A_15
P1	4	3	3	3	4	2	5	3	1	5	5	2	3	5	1
P2	3	2	2	2	5	3	5	2	2	3	4	3	5	4	2
P3	4	2	2	2	3	2	4	2	4	2	3	1	5	3	2
P4	5	2	2	3	3	1	4	2	5	2	5	2	5	3	1
P5	3	3	2	2	5	3	4	1	1	3	5	4	4	3	3
P6	5	2	3	2	3	2	2	4	3	2	4	2	4	4	2
P7	2	3	4	5	5	3	2	2	5	3	5	5	5	5	2
P8	5	3	5	5	5	4	5	4	5	5	5	3	5	5	5
P9	4	5	5	4	5	5	5	2	4	3	5	1	5	5	2
P10	3	3	3	3	5	4	3	2	4	3	4	3	5	3	2

Llegenda

P=Pregunta	1=Gens
A=Alumne	2=Poc
	3=Suficient
	4=Bé
	5=Molt bé

En aquesta taula, es mostren tots els resultats adquirits dintre del mostreig de l'aula, recollides totes les respostes de la totalitat de l'alumnat amb que es reflecteixen, a les deu preguntes realitzades a les enquestes.

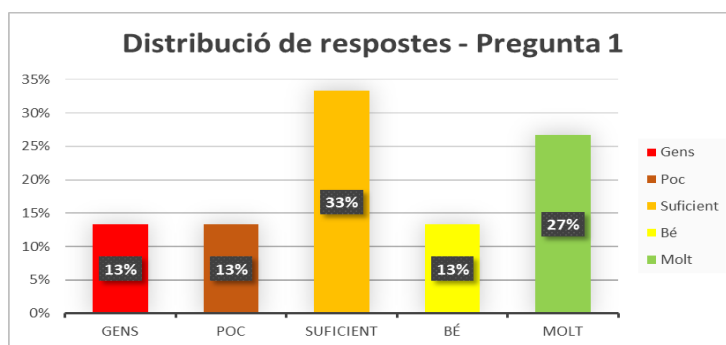
(Enquestes rellevants als annexos 67)

Del total d'aquestes qüestions, es destaquen per la seva rellevància dintre de la investigació, les següents:

La pregunta numero 1, que fa referència al clima que es respira dintre de l'aula i la relació amb els companys, s'interpretarà com element definitori de la comoditat i l'àmbit relacional.

Es pot observar que la comoditat i la relació entre l'alumnat és suficientment correcte per poder realitzar classe ordinària correctament, sense que afecti les diferents tipologies de complexitat que es trobin en aquesta. El 33% d'alumnes corrobora aquesta resposta i es complementa amb l'altre 40% de l'aula que se sent realitzada amb els seus companys i amb l'ambient de treball que es genera. En contraposició, el 26% restant d'alumnat no té la suficient relació amb la resta per poder-se desenvolupar correctament.

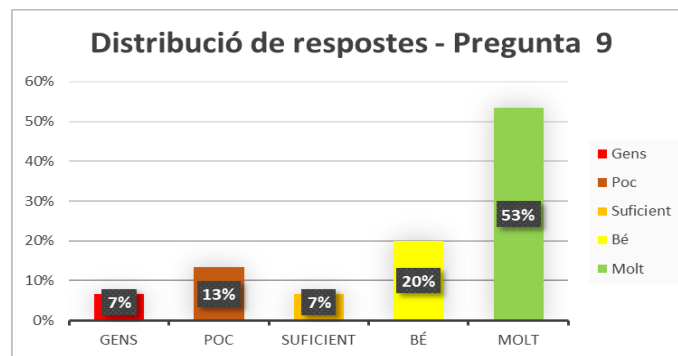
Les dades representades gràficament, són les següents:

Podem concloure, en que la majoria d'alumnat, no fa distincions amb la resta dels seus companys, creant relacions interpersonals entre ells. Això es mostra, en que el 83% d'alumnes, estan conformes amb els companys que tenen i que la resta (26%), no es senten còmodes, ni realitzats amb l'altre part. Encara que, la mostra defineixi que majoritàriament es crea un ambient saludable, hi ha una part minoritària del grup-classe que no està en la mateixa sintonia i degut a l'anonimat de les enquestes no podem determinar, que aquesta part disconforme sigui exclusivament els alumnes amb diversitat funcional, per tant s'interpreta que hi ha pot haver inclusió eficaç per part de l'aula.

Podem relacionar, la primera pregunta amb la novena, on es busca trobar el vincle que tenen els joves també fora de l'aula en espais d'esbarjo. Un 53% de l'alumnat afirma que es relaciona molt correctament amb els companys del mateix grup-classe en els espais lúdics. Aquesta opinió es vàlida amb un 20% d'opinions , que també pensa que hi ha relació a l'esbarjo, per tant podem dir que el 73% d'alumnat, també té relació fora des espais acadèmics. Nomes 13% i el 7% d'alumnes pensa de manera contrària i no es socialitza tampoc al pati.

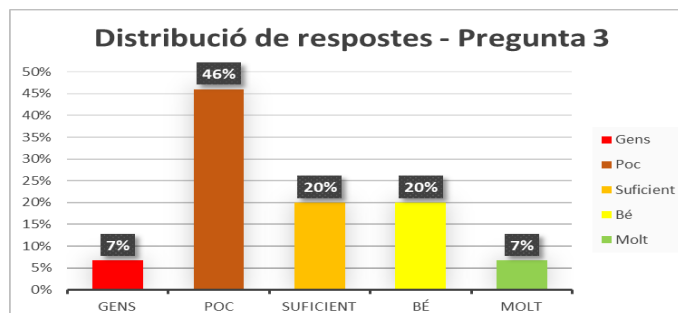
Es pot visualitzar a la següent gràfica:

Si vinculem la comoditat i les relacions interpersonals que te l'alumnat als espais de l'aula i esbarjo, podem concloure, en que la majoria del grup-classe té bona relació entre ells i es pot parlar d'inclusió en termes relacionals.

La següent pregunta, la numero 3 que ens parla del respecte entre companys i l'educació en la diversitat que tenen assolida. Denotem que el 46% d'alumnat es sent molt poc respectat per part del seu grup d'iguals. També trobem que un altre 7% dels enquestats tampoc te el respecte dels seus companys, per tant el 53% de l'aula, més de la meitat, te conflictes amb la resta dels seus companys, en contraposició a la resta, que formaria el 47%.

S'observa a la gràfica següent:

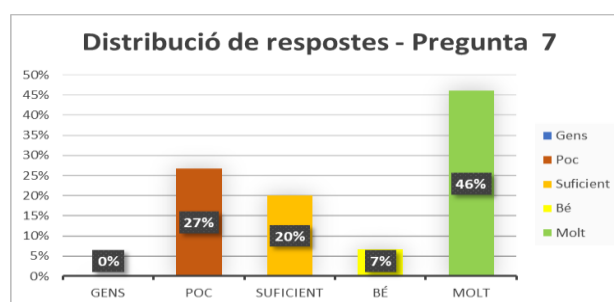

L'alumnat amb diversitat funcional, representa una petita part de la totalitat de l'aula, llavors no es pot catalogar a aquesta tipologia, com l'únic subjecte de faltes de respecte o baralles, exposant així les víctimes d'aquests conflictes també són alumnes ordinaris. Aquests conflictes llavors, no es poden vincular explícitament amb la diversitat, si no que també poden aparèixer altres factors com l'etapa vital (adolescència), dels alumnes enquestats. Per últim, es pot visualitzar que encara que, l'àmbit relacional vist anteriorment és efectiu, no es pot relacionar amb el tracte que tenen entre ells els subjectes de la mostra.

Finalment, la setena pregunta ens porta a interpretar la visió que té aquest alumnat, en sentir-se atès per el professorat referent.

Les dades adquirides, mostren que un 46%, pot resoldre tots els seus dubtes i sentir-se escoltat pels docents, desenvolupant-se així correctament. A aquesta atenció es suma un 7% i 20%, que també valora com a positiu l'atenció pels professionals, conclouent així que més del 50% de la totalitat del grup-classe, pot rebre els recursos necessaris per la part docent. Destacar, que a la mostra enquestada, cap alumne refereix sentir-se desatès, encara que s'ha de ressaltar que el 27% , si troba mancances de recursos.

Aquestes dades, són representades a la següent gràfica:

Dintre de la interpretació dels comentaris del l'alumnat, es troba com a molt rellevant, que tota la mostra ha volgut donar la seva visió escrita, que encara que era opcional, totes les enquestes han sigut respostes per la totalitat dels subjectes d'estudi.

Destacar, per donar més sentit als valors numèrics adquirits, les respostes de varis alumnes que resten: "Que els companys de classe, no es burlin de tu i et critiquin per ser com ets" i "M'agradaria que no molestessin, al meu company a la classe"

Aquests discursos, reforcen les dades esmentades anteriorment, on es contemplava la poca cohesió grupal entre companys d'aula i la necessitat d'acceptar amb major grau la diversitat, ja siguin alumnat amb diversitat funcional, com alumnes ordinaris.

Finalment, esmentar el següent comentari: “Tenir més ajuda dels professors”, on es pot interpretar que encara que els alumnes, hagin esmentat a les enquestes numèriques, que el professorat docent pot dotar de l'atenció correcte, hi poden haver faltes de recursos per referir una atenció de qualitat.

5. Conclusions

Un cop finalitzat l'experiment d'investigació, que parteix com a base de la hipòtesis: "És més efectiva la inclusió educativa dintre dels centres de màxima complexitat que ens els centres de complexitat ordinària" i els seus objectius pertinents, podem concloure, que sí es més efectiva la inclusió al centre de màxima complexitat, però l'experiment realitzat s'ha fet sobre una molt petita mostra, llavors no podríem afirmar amb total certesa la hipòtesis plantejada. Caldria poder realitzar aquest anàlisi a una escala molt superior, podent englobar més centres educatius, no tant sols d'educació secundària, si no també escoles de primària, d'aquesta manera podria validar-se correctament la investigació plantejada.

Encara així, s'ha pogut interpretar i validar tot el mostreig obtingut i obtenir d'aquesta manera un discurs sòlid que podria decantar com a positiva la relació de complexitat i inclusió.

Primerament, s'ha pogut extreure que la diversitat de tipologies d'alumnat, afavoreix a un trencament de prejudicis entre ells i fa possible que puguin compartir espais amb alumnat amb diversitat funcional entre altres tipologies de necessitats educatives especials. Parlem de centres educatius que tracten amb alumnes amb situacions socioeconòmiques desfavorides, tota tipologia de diversitat funcional que entri dintre dels barems d'escolarització ordinària, d'alumnat nouvingut o amb dificultats d'aprenentatge.

Davant d'aquesta situació, és planteja un repte per poder donar la millor qualitat educativa possible vinculada a una major inclusió per tota aquesta diversitat d'alumnat. Això fa, que els professionals, tant docents com professionals socials s'hagin d'anar formant contínuament per aconseguir la seva praxis s'acosti a la millor afectivitat possible, afavorint l'equitat i les oportunitats de cada alumne del centre.

Aquesta reciclatge constant dels professionals, adjuntant als projectes que organitza el centre per l'educació a la diversitat, permet compaginar els reptes acadèmics amb els socials, conscienciant a l'alumnat i ensenyant amb valors, com el respecte i l'acceptació a la diferència.

El treball comunitari, també és un aspecte essencial per buscar l'ideal d'inclusió, ja que el repte és deriva del centre educatiu a tot el context que l'emmarca. Així doncs, es creen

projectes de cohesió amb l'entorn o barri, per tal d'afavorir la integració de tot tipus d'alumnat, però sobretot al que pateix diversitat funcional.

Per tant, podem concloure que sí hi ha un major grau de inclusió, perquè s'atén a major complexitat i diversitat d'alumnat, per tant podríem relacionar les variables de, major diversitat, amb major inclusió.

Però hi ha elements que distorsionen aquest ideal, element estructurals com la falta de recursos. Durant tots els discursos dels diferents rols de treballadors del centre educatiu, sempre sorgia la mateixa problemàtica a l'hora de parla d'una inclusió totalment efectiva: la falta de recursos.

És ben cert, que la complexitat és relaciona amb la major dotació de recursos per part de l'administració pública, en aquest cas el Departament d'Educació, però donar resposta a tota aquesta diversitat i actualment amb el decret 150/2017, que afavoreix l'entrada a les aules d'alumats amb diversitat funcional, els recursos són escassos i no arriben per afavorir aquesta qualitat educativa.

La problemàtica, llavors sorgeix d'una mancança de recursos estructurals, tant materials com professionals, és a dir, falta personal que pugui acompanyar a aquest alumnat i falten recursos per donar les mateixes igualtats d'oportunitat que la resta dels seus companys.

Ni hi ha suficients docents o professionals socials, que puguin fer un acompanyament dins de l'aula i cobrir totes les necessitats, ni a les hores d'esbarjo per poder dinamitzar aquests espais, afavorint la relació entre la totalitat de l'alumnat sense marcar cap diferència per la diversitat.

Dona una atenció de qualitat en un aula on la diversitat és el repte dels professionals que hi treballen, és un repte que actualment és difícil de complir, degut als recursos que es reben de part de l'administració. Dintre d'un aula on no només hi ha alumnat amb diversitat funcional, que requereix una dedicació del temps major, per tal d'aconseguir una equitat d'oportunitats i aprenentatge similars a la resta d'alumnat, també diverses tipologies d'alumnes que necessiten aquesta atenció, sense els suports necessaris es crea una dinàmica que desestabilitza la inclusió.

Per una part, com hem observat a les dades adquirides anteriorment, es crea una dinàmica a la classe, on si el professor corresponent dedica més temps als alumnes amb necessitats educatives especials, l'altre part de la classe es frustra, ja que ha de tallar el ritme i

busquen també una atenció similar als altres companys. Sí li donem la volta a aquest cas i el professor segueix l'aula ordinàriament, sense parar-se a suplir les demandes de l'alumnat amb necessitats educatives especials, és crea una frustració enorme per aquesta tipologia d'alumnes, que crea una distorsió dintre del grup i no deixa seguir correctament el ritme. Per tant, sense suports per combatre la diversitat a l'aula, és fa molt feixuc complir els termes d'inclusió educativa correctament i no es pot donar qualitat de desenvolupament i oportunitats.

Si parlem de l'hora de l'esbarjo, ens trobem amb la falta de professionals que dinamitzin les activitats per tal de fer una inclusió també dintre dels espais lúdics i d'aquesta manera trencar amb els grups que es creen i no interactuen entre ells, com per exemple, grups de joves amb diversitat funcional, que rarament comparteix aquests espais amb altres tipus d'alumnat.

Podem interpretar, que la falta de recursos limita l'ideal d'inclusió i crea ambients de desigualtat, ja que no es pot donar la resposta que necessita cada alumne, fent que aquest en moltes ocasions s'hagin d'adaptar al centre educatiu, com un model d'integració, en comptes del centre educatiu a ells, com el model que es predica d'inclusió.

Com esmenten Escarbajal, Mirete, Maquilón, Izquierdo, López, Orcajada i S. Martín (2012):

“Por todo ello, cada vez más, estamos convencidos de la necesidad y el compromiso entre los profesionales de la educación de ofrecer prácticas educativas inclusivas para todos, construir centros eficaces, centros que favorezcan el éxito académico; pero, para ello, también se comparte la necesidad de que la escuela tenga el apoyo sociopolítico necesario. (pàg. 142)

Aprofundint la mirada a la diferenciació entre els dos centres analitzats, dintre de la mirada d'inclusió a la diversitat, podem trobar que la complexitat de l'alumnat afavoreix a una formació constant dels professionals en comparació al centre ordinari, per donar les respostes adients als alumnes. És cert que el centre ordinari, també té algunes tipologies complexes, però amb un sol professional social, ja es pot fer aquest acompanyament.

Els projectes de centre també són també un indicador de la diferencia que existeix entre centres. En els centre de màxima complexitat existeixen múltiples projectes sobretot de caire comunitari on volen afavorir la inclusió tan a l'institut com amb tota la comunitat, partint d'una iniciativa que pretén potenciar la diversitat.

Podríem dir que es ben cert que els centres de màxima complexitat reben més recursos per part del departament, en comparació amb els centres ordinaris, com una dotació de més hores per educadors o integradors socials, aquests recursos són totalment escassos i ineficients, tant pel centre ordinari, com pel de màxima complexitat, creant una desigualtat estructural i trencant el model inclusiu que es predica.

Finalment, des de la visió de la disciplina del Treball, s'ha de reivindicar la figura de tots els professionals que és de dediquen al món social, dintre de l'àmbit educatiu. Aquesta figura per atendre a la diversitat i poder donar tant un suport als docents, com per crear plans individualitzats, dinamitzar espais d'aula i esbarjo o la creació de projectes d'inclusió.

6. Bibliografia

Casanova Rodríguez, M. Antonia. (2011) De la educación especial a la inclusión educativa. *Participación educativa*. N°18. 8-24. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4943083>

Catalunya, Decret 150/ 2017, de 17 d'octubre, de l'atenció a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, DOGC 7.477 (17/10/2017). Recuperat de: <https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7477/1639866.pdf>

Catalunya, Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. DOGC 52422 (10/07/2009). Recuperat de: https://dibaaps.diba.cat/vnis/temp/CIDO_dogc_2009_07_20090716_09190005.pdf

Departament d'Educació (2021) Informes d'Avaluació 26: Com classificar els centres segons la complexitat. Recuperat de: <http://csda.gencat.cat/web/.content/home/arees-actuacio/publicacions/informes-avaluacio/26-informes.pdf>

Escarbajal Frutos, A., Mirete Ruiz, A. B., Maquilón Sánchez, J. J., Izquierdo Rus, T., López Hidalgo J., Orcajada Sánchez N., Sánchez Martín, M. (2012) La atención a la diversidad: la educación inclusiva. *Revista electrónica interuniversitaria de formación al profesorado*. Vol. (15) N°1, 135-144. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4617037>

España, Constitución Española, de 29 de diciembre 1978. (BOE, núm. 311, 29/12/1978 pàg. 29313-29424). Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1978-31229>

España, Ley 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa. (BOE, núm. 187, 06/08/1970, pàg. 12525-12546). Recuperat de: <https://boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1970-852>

España, Ley 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad educativa. (BOE, núm. 295, 10/12/2013, pàg. 97858-97921). Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2013-12886>

España, Ley de Instrucción pública autorizada por el Gobierno para que rija desde su publicación en la Península é Islas adyacentes (Gaceta de Madrid, núm. 1710, 10/09/1857, pàg. 1-3). Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1857-9551>

España, Ley Orgánica 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo. (BOE, núm. 238, de 4 de octubre de 1990, pàg. 28927-28942). Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1990-24172>

España, Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. (BOE, núm. 106, 04/05/2006, pàg. 17158-17207). Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-7899>

España, Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. (BOE, núm. 340, 30/12/2020, pàg. 122868-122953). Recuperat de: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2020-17264

España, Ley Orgánica 9/1995 de 20 de noviembre, de la participación, la evaluación y el gobierno de centros docentes. (BOE, núm. 278, 21/11/2021, pàg. 33651 a 33665). Recuperat de: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1995-25202>

Fernández, Batanero, J.M., Rodríguez-Martín A. (2017) TIC y diversidad funcional: conocimiento del profesorado. *European Journal of investigation in Health, psychology and Education* Vol. (7) N°3, 157-175. Recuperat de: <https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/69546/european%20journal.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

G. Benavides, F., Delclós, J., Serra C. (2018). Estado del bienestar y salud pública, una relación que debe ser actualizada. *Gaceta sanitaria*, (32), 193-197. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.gaceta.2017.07.006>

García Rubio, G. (2017) Evolución legislativa de la educación inclusiva en España. *Revista Nacional e Internacional de Educación Inclusiva*. Vol. (10), N°1, 251-264. Recuperat de: <https://revistaeducacioninclusiva.es/index.php/REI/article/view/271/286>

Giné, C. (2001) Inclusión y Sistema Educativo. *Ponencia presentada en el III Congrés "La atención a la diversidad en el sistema educativo"*. Universidad de Salamanca. Instituto Universitario de Integración en la Comunidad (INICO). Recuperat de: <http://files.emdiaz.webnode.com/200000091-d91e9db133/Escuela%20inclusiva.pdf>

López-Roldán P., Fachelli S. (2015) *Metodología de la investigación social cuantitativa*. Barcelona. Recuperat de: https://ddd.uab.cat/pub/caplli/2016/163567/metinvsocua_a2016_cap2-3.pdf

Lorenzo Vicente, J. A. (2009) Perspectiva legal de la Educación Especial en España (1970-2007). Hacia la plena integración educativa y social de personas con discapacidad. *XV Coloquio de la Historia de la Educación. Vol. (1).* 495-510. Recuperat de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2962732>

Martínez Abellán, R., De Haro Rodríguez, R., Escarbajal Frutos, A. (2010) Una aproximación a la educación inclusiva en España. *Revista Educación Inclusiva Vol. (3) N°1,* 149-164. Recuperat de: <https://revistaeducacioninclusiva.es/index.php/REI/issue/view/Marzo%202010/showTo>
[c](#)

Martínez-Agut, M. Pilar. (2021) Análisis de la LOMLOE y su repercusión en los profesionales de la Educación no Formal: Equidad, inclusión, servicio a la comunidad, educación para la sostenibilidad y la ciudadanía mundial. *Quaderns d'animació i educació social.* N°33. Recuperat de: http://quadernsanimacio.net/index_htm_files/LOMLOE.pdf

ONU: Assamblea General, Declaració Universal dels Drets Humans, 10 de desembre de 1948, 217 A (III). Recuperat de: https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/spn.pdf

Parra Dussan, C. (2011), Educación inclusiva: Un modelo de diversidad humana. *Revista Educación y Desarrollo Social. Vol. (5) N°1,* 139-150. Recuperat de: <file:///C:/Users/edupe/AppData/Local/Temp/Dialnet-EducacionInclusiva-5386258-1.pdf>

Romañach, J., Lobato, M. (2005) Diversidad Funcional, nuevo término para la lucha por la dignidad en la diversidad del ser humano. *Vida Independiente.* 1-8. Recuperat de: <http://centrodocumentaciondown.com/uploads/documentos/1dcb1a899435d2b2806acdf5dbcf17aa941abd8d.pdf>

Rubio Jurado, F. (2009) Principios de normalización, integración e inclusión. *Revista Innovación y experiencias educativas*. Nº19. Recuperat de: https://archivos.csif.es/archivos/andalucia/ensenanza/revistas/csicsif/revista/pdf/Numero_19/Francisco_Rubio_Jurado02.pdf

Sinisi, L. (2010) Integración o inclusión escolar: ¿un cambio de paradigma? *Boletín de antropología y educación*. Nº1, 11-13. Recuperat de: http://antropologia.institutos.filo.uba.ar/sites/antropologia.institutos.filo.uba.ar/files/bae_n01a02.pdf

Suárez Rodríguez, Jesús., Almerich, G., Gargallo López, B., M. Aliaga, F. (2013) Las competencias del profesorado en TIC: estructura básica. *Educación XXI*. Vol. (16) Nº1, 39-61. Recuperat de: <https://www.redalyc.org/pdf/706/70625886003.pdf>

Susinos Rada, T. (2002) Un recorrido por la inclusión educativa española: investigaciones y experiencias más recientes. *Revista de Educación* Nº 327, 49-68. Recuperat de: https://books.google.es/books?hl=es&lr=&id=z-wwBwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA49&dq=inclusion+educativa+espa%C3%B1a&ots=3-N00nu_9y&sig=GPr5sqETJqG7w2OkXguquOy3Y4#v=onepage&q=inclusion%20educativa%20espa%C3%B1a&f=false

Taylor, S., R. Bogdan (1990) *Introducción a los métodos cualitativos de investigación*. Barcelona. Paidós. Recuperat de: <http://mastor.cl/blog/wp-content/uploads/2011/12/Introduccion-a-metodos-cualitativos-de-investigaci%C3%B3n-Taylor-y-Bogdan.-344-pags-pdf.pdf>

7. Annexos

7.1. Fitxa tècnica de la investigació

Tipus d'estudi: Qualitatiu.

Estil analític: Anàlisi d'entrevistes/ enquestes.

Tècnica de recollida de dades: Entrevista amb profunditat/enquesta.

Criteris de creació de entrevistes/enquestes: Anàlisi teòric.

Registre de la informació: Els resultats obtinguts de les entrevistes i enquestes realitzades als diferents objectes d'estudi, es registraran a través de gravadores d'àudio, així com notes de camp, observació i registre escrit. Un cop recaptada tota la informació, es procedirà a codificar digitalment dintre d'aquest document.

Delimitació temporal: Les entrevistes i enquestes es realitzaran, en un espai de dos mesos.

Delimitació Territorial: Comarca del Gironès i Pla de l'Estany.

Consideracions ètiques: Totes les entrevistes es faran amb el consentiment i permisos de la gent entrevistada. Per les entrevistes a menors d'edat és valorarà un consentiment als docents del centre. Es garantirà la confidencialitat de les dades personals de totes les persones entrevistades.

7.2. Entrevista a docents/equip directiu

Entrevista Docents/ equip directius

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fi de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?
2. Quan de temps portes treballant dintre del centre?
3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?
4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

Bloc II Funcions educatives

5. Quines funcions són les teves principals funcions?
6. Les tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?
7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?
8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?
10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?
11. L'institut te algun projecte o programa per l'alumnat amb NEE o diversitat funcional?
12. Com està organitzat l'expedient curricular d'aquests jove anomenats anteriorment (espais d'aula, agrupament, franja horària, plans individualitzat...)?
13. Consideres que el centre disposa dels recursos necessaris per atendre a aquests tipus d'alumnat dins de l'aula?
14. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

15. Quins recursos disposa el departament per donar suport a l'alumnat amb diversitat funcional? Creus que hi ha una relació entre els recursos que disposa el centre i el seu nivell de complexitat?

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

16. Quina opinió tens, sobre el model educatiu inclusiu actual?
17. Amb els recursos que disposa actualment el centre, creus que se li pot donar una educació de qualitat a aquest alumnat amb diversitat funcional?

7.3. Entrevista al professional social

Entrevista professional social

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fí de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?
2. Quan de temps portes treballant dintre del centre?
3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?
4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

Bloc II Funcions educatives

5. Quines funcions són les teves principals funcions?
6. Les tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?
7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?
8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?
10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?
11. L'institut te algun projecte o programa per l'alumnat amb NEE o diversitat funcional?
12. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

13. Et trobes amb dificultats de relació entre companys a les aules on hi ha alumnat amb NEE?
14. A l'hora del pati detectes que aquest alumnat socialitza amb la resta?

15. Hi ha conflictes/ baralles o discriminació amb l'alumnat amb diversitat funcional?
16. Has de dedicar més temps a l'alumnat amb aquesta complexitat?
17. Creus que falten recursos o personal per atendre'ls?
18. Les famílies d'aquests alumnes s'impliquen més dintre del centre?
19. Quina visió tens sobre la inclusió educativa actualment? Trobes mancances?

7.4. Enquesta a alumnat

Enquesta de relació entre companys/es d'aula

No cal posar el nom a l'enquesta. Consisteix en valorar del 1 (entenent que 1 és el mínim) al 5 (entenent que 5 és el màxim), la relació que teniu amb els companys dintre de l'aula. Després hi ha un petit apartat on si voleu podeu explicar amb paraules, el que penseu de la vostra classe.

	Gens					Molt				
1. Esteu bé amb els vostres companys i companyes de classe?	1	2	3	4	5					
2. Creieu que podeu fer classe amb tranquil·litat?	1	2	3	4	5					
3. Dintre de l'aula sou respectuosos amb els vostres companys/companyes?	1	2	3	4	5					
4. Quan un company/a necessita ajuda per seguir la classe, l'ajudeu?	1	2	3	4	5					
5. Tothom participa als treballs de classe?	1	2	3	4	5					
6. Quan feu grups de treball, intenteu que tothom tingui grup?	1	2	3	4	5					
7. Conteu amb l'ajuda, cada cop que ho necessiteu del professor o educadors?	1	2	3	4	5					
8. Compartiu entre vosaltres el material escolar, quan un company/a no en té?	1	2	3	4	5					
9. A l'hora del pati, jugues amb els teus companys del mateix grup-classe?	1	2	3	4	5					
10. Intenteu que cap company/a, es quedi sol a l'hora del pati?	1	2	3	4	5					

En aquest apartat pots escriure la teva opinió personal sobre la classe.

7.5.Resum entrevista cap d'estudis IES Salvador Sunyer

Entrevista Docents/ equip directius

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fi de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?

Ocupo el càrrec de Cap d'Estudis

2. Quant de temps portes treballant dintre del centre?

Aquest curs farà 12 anys que vaig entrar al centre

3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?

Com a Cap d'estudis porto 11 anys

4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

El nostre institut, com la resta de centres públics de Salt, som de tipologia CMC, centre de màxima complexitat.

Bloc II Funcions educatives

5. Quines són les teves principals funcions?

Són moltes les funcions atribuïdes al càrrec directiu de Cap d'estudis, però la meva funció prioritària és vetllar per la bona convivència de tots els membres de la comunitat educativa.

Crear un bon ambient de treball i de relacions socials, on es fomenta l'equitat, la coeducació, la tolerància, la inclusió, per garantir tant l'èxit educatiu com el personal i social dels nostres alumnes persones

6. Las tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?

El fet de tenir un nombre molt elevat de diversitat de cultures amb situacions socioeconòmiques desfavorides fa que hi hagi una atenció més individualitzada de cada alumne/a per prevenir situacions de risc social, abandonament i marginació.

7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?

Puc realitzar la meua feina de manera satisfactòria perquè s'ha creat una comissió de convivència, formada per la TIS, orientadora educativa i un educador social i jo mateixa, que treballem en equip i ens repartim les tasques.

8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Cada curs faig formació de centre relacionada amb la millora de la convivència i la cohesió social. Porto tres anys dintre d'un taller de Pràctiques Restauratives per gestionar millor els conflictes.

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?

Sí, el nostre projecte educatiu de centre, PEC, té com a visió donar les mateixes oportunitats educatives a tot l'alumnat.

10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?

El centre té vuit alumnes d'aquest perfil.

11. L'institut té algun projecte o programa per a l'alumnat amb NEE o diversitat funcional?

Des de fa tres anys comptem al el recurs SIEI, Suport Intensiu a l'Escolarització Inclusiva.

12. Com està organitzat l'expedient curricular d'aquests joves anomenats anteriorment (espais d'aula, agrupament, franja horària, plans individualitzat...)?

Cada alumne/a de la SIEI té un Pla Individualitzat que recull el nivell educatiu del jove, els objectius, continguts i criteris d'avaluació a assolir.

La SIEI té un aula específica al centre i aquests alumnes assisteixen per nivells uns hores cada dia per fer les matèries més instrumentals: llengües i matemàtiques. A aquesta aula comptem a les professionals educatives de SIEI, que són una orientadora educativa a jornada sencera i una altra orientadora educativa a mitja jornada, nomenades pel Departament d'Educació.

La resta de matèries les fan a l'aula ordinària amb el seu grup classe i sempre intentem que el professor/a que cursa la matèria tingui un professional d'ajuda per a aquests alumnes: un altre docent, un educador social o una orientadora educativa.

13. Consideres que el centre disposa dels recursos necessaris per atendre a aquests tipus d'alumnat dins de l'aula?

Ni dins de l'aula ni en els espais d'esbarjo.

14. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

No. Necessitaríem més espais per fer activitats més dinàmiques i específiques.

15. Quins recursos disposa el departament per donar suport a l'alumnat amb diversitat funcional? Creus que hi ha una relació entre els recursos que disposa el centre i el seu nivell de complexitat?

Com ja he explicat l'únic recurs que dona és una orientadora educativa i mitja. Aquest recurs no cobreix tota la franja horària dels alumnes i el suport a les hores d'esbarjo.

És totalment insuficient per cobrir les necessitats i atenció d'aquests alumnes.

Sense recursos no es pot aconseguir l'ideal d'escola inclusiva que pretén el Departament d'Educació.

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

16. Quina opinió tens, sobre el model educatiu inclusiu actual?

Teòricament el model és ideal, ja que contempla i inclou tota la diversitat de persones que ens podem trobar a la nostra societat amb les limitacions i disfuncions possibles. Ens ajuda a conèixer-nos i per tant a sensibilitzar-nos.

A la pràctica no és tan ideal perquè per arribar a assolir aquest model es necessiten més recursos materials i humans per atendre aquests joves.

17. Amb els recursos que disposa actualment el centre, creus que se li pot donar una educació de qualitat a aquest alumnat amb diversitat funcional?

La nostra intenció i voluntat és fer-ho, però no ho aconseguim plenament per la manca de personal especialitzat, espais adients i materials adaptats.

7.6.Resum entrevista Docent IES Salvador Sunyer

Entrevista Docents/ equip directius

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fi de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?

Tutora de SIEI

2. Quan de temps portes treballant dintre del centre?

És el segon curs.

3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?

Sí, durant tots els anys que porto.

4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

És un centre de màxima complexitat.

Bloc II Funcions educatives

5. Quines funcions són les teves principals funcions?

Dur un seguiment personalitzat de l'alumnat que fa ús del recurs SIEI, la qual cosa implica docència d'algunes matèries, suport a altres matèries i docents i comunicació fluïda amb ells i les seves famílies.

6. Las tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?

Sí, sempre t'has d'adaptar a totes les complexitats de l'alumnat per tal de donar la millor qualitat possible

7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?

La principal mancança fa referència als recursos personals. Crec que per atendre les necessitats específiques de suport educatiu de l'alumnat SIEI seria necessària una major dotació de personal per tal de que l'atenció d'aquests alumnes sigui el màxima d'individualitzada possible.

8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Sí, he fet formació reconeguda pel departament.

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?

Sí, no obstant sempre hi han detalls per acabar de polir.

10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?

Tot l'alumnat de SIEI té dictamen d'escolarització per discapacitat intel·lectual lleugera, moderada o trastorn de l'espectre autista. A nivell de centre em consta que hi ha molts altres alumnes que també tenen dictamen per necessitats educatives especials.

11. L'institut te algun projecte o programa per l'alumnat amb NEE o diversitat funcional?

La SIEI es per l'alumnat amb NEE, tot i que evidentment no pot abarcar-los tots, de manera que alguns alumnes estan a l'aula ordinària i tenen suport d'educador/a i en alguns casos fan ús de places del projecte singular, que és un altre recurs amb el qual compta el centre

12. Com està esta organitzat l'expedient curricular d'aquests jove anomenats anteriorment (espais d'aula, agrupament, franja horària, plans individualitzat...)? Tots els alumnes amb NEE solen tenir pla individualitzat per tal de poder seguir les matèries. En casos molt puntuals és necessari un esponjament o flexibilització horària, però és poc freqüent. També alguns poden fer ús de places UEC.

13. Consideres que el centre disposa dels recursos necessaris per atendre a aquests tipus d'alumnat dins de l'aula?

Tot i que la dotació de personal ha anat augmentant, especialment aquest últim curs, no és suficient per atendre tota la complexitat que poden trobar al centre i menys encara, fer-ho de manera inclusiva, dins l'aula ordinària.

14. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

Requereix un gran esforç per part de tots els membres de la comunitat educativa i caldria també una major dotació de personal auxiliar i docent per part del Departament.

15. Quins recursos disposa el departament per donar suport a l'alumnat amb diversitat funcional? Creus que hi ha una relació entre els recursos que disposa el centre i el seu nivell de complexitat?

La idea és que els centres de màxima complexitat gaudeixen de major dotació personal per atendre l'alumnat NEE. No obstant, com comentava, costa d'arribar a tots els alumnes que ho requereixen, no només alumnat que fa ús del SIEI, sinó també alumnat amb dictamen d'escolarització (informe NESE) que està escolaritzat a l'aula ordinària i pot passar més desapercebut a l'hora de rebre suports i mesures.

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

16. Quina opinió tens, sobre el model educatiu inclusiu actual?

El decret d'inclusió, implantat des del 2017, proposa idees molt interessants basades en el disseny universal de l'aprenentatge i el desplegament de les mesures universals. No obstant, com ja he comentat, manquen recursos en els centres per tal de poder dur a terme accions com la conducció i el disseny d'activitats per a tothom, ja que per a què això sigui possible, és molt necessari poder comptar amb dos docents a l'aula (orientadors, educadors,...), per tal de poder arribar a l'alumnat amb majors dificultats.

17. Amb els recursos que disposa actualment el centre, creus que se li pot donar una educació de qualitat a aquest alumnat amb diversitat funcional?

Penso que tot el personal del centre (equip directiu, equips docents, orientadors i EAP) que vetllem per a l'atenció de l'alumnat amb majors dificultats de manera inclusiva, intentem dedicar els nostres esforços per tal d'oferir una atenció de qualitat. No obstant, seria necessari destacar que queda molt camí per recórrer en l'atenció educativa a l'alumnat dins el marc d'un sistema educatiu inclusiu i això passa necessàriament per a una major dotació de personal especialista per als centres.

7.7. Resum entrevista docent IES Pla de l'Estany

Entrevista Docents/ equip directius

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fi de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?

Tutora de tercer

2. Quan de temps portes treballant dintre del centre?

3 anys

3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?

No, els altres anys no era tutora

4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

Mitja

Bloc II Funcions educatives

5. Quines funcions són les teves principals funcions?

Com a tutora, seguiment escolar i acadèmic de cada alumne, seguiments faltes i retards, informació i orientació acadèmica, contacte amb les famílies. Activitats de tutoria

6. Les tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?

Si, s'adapten a les necessitats dels alumnes.

7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?

Majoritàriament puc realitzar les tasques satisfactòriament però sí que és cert que la ràtio és molt elevada i no puc fer tot el que voldria

8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Si, a dintre i a fora del centre.

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?

Si, força.

10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?

Si, alguns alumnes, majoritàriament al SIEI.

11. L'institut te algun projecte o programa per l'alumnat amb NEE o diversitat funcional?

El SIEI, atencions individualitzades i suport alumnes amb NEE

12. Com està organitzat l'expedient curricular d'aquests jove anomenats anteriorment (espais d'aula, agrupament, franja horària, plans individualitzat...)?

No vol contestar aquesta pregunta.

13. Consideres que el centre disposa dels recursos necessaris per atendre a aquests tipus d'alumnat dins de l'aula?

Falten recursos

14. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

No totes, principalment estan cobertes les barreres arquitectòniques.

15. Quins recursos disposa el departament per donar suport a l'alumnat amb diversitat funcional? Creus que hi ha una relació entre els recursos que disposa el centre i el seu nivell de complexitat?

El SIEI, no perquè no tothom pot accedir al SIEI, hi ha poques places.

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

16. Quina opinió tens, sobre el model educatiu inclusiu actual?

Està bé però per fer un bon desplegament faltarien molts més recursos i més conscienciació per part de la majoria de docents.

17. Amb els recursos que disposa actualment el centre, creus que se li pot donar una educació de qualitat a aquest alumnat amb diversitat funcional?

Faltarien recursos, però els alumnes que accedeixen al SIEI o reben suport si tenen una educació de qualitat

7.8.Resum entrevista Integradora Social IES Salvador Sunyer

Entrevista Docents/ equip directius

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fi de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?

Soc integradora social.

2. Quan de temps portes treballant dintre del centre?

15 anys.

3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?

No he anat canviant les meves tasques depenent de la necessitat del centre.

4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

És un centre educatiu situat al poble de Salt on hi ha un índex molt alt de població nouvinguda, el centre està situat lluny del centre i des de fa 16 anys que estem en barracons. És un centre educatiu on hi ha un elevat nombre d'alumnat NESE, alumnat amb necessitats educatives especials NEE.

Bloc II Funcions educatives

5. Quines funcions són les teves principals funcions?

- Donar suport a l'alumnat amb risc ajudant-lo a desenvolupar habilitats d'autonomia personal i social .
- Col·laborar en la recerca de recursos existents pel desenvolupament d'habilitats personals i socials.
- Col·laborar juntament amb tutors/es en el seguiment de l'alumnat en risc.
- Atendre necessitats socio-afectives de l'alumnat atès.
- Participar en la planificació i el desenvolupament d'activitats d'inclusió social.
- Col·laborar en la prevenció, detecció i resolució de conflictes.
- Prevenir, detectar i intervenir en casos d'absentisme escolar.
- Fer seguiment de la participació de l'alumnat a les activitats extraescolars.
- Donar suport a les famílies en el procés d'inclusió social dels joves.

- Conèixer i participar en programes socioeducatius de l'entorn.

6. Las tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?

Si

7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?

Sempre sembla que es podrien fer millor , i que manquen recursos. En alguns casos més formació específica, més concreció de les funcions i organització del temps. Ja que moltes vegades vols arribar a tot i sembla que no arribes bé enlloc.

8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Al llarg dels anys he anat fent alguna formació, penso que és molt important poder fer formació específica per anar-te reciclant i aprenent per tal de realitzar encara millor les funcions i no quedar-te estancat al llarg del anys.

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?

Sí, tots els alumnes són considerats per igual, i es tenen molt en compte les seves característiques personals.

10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?

Si quan parlem de diversitat funcional, ens referim a les persones que presenten diferents capacitats a nivell físic, intel·lectual, sensorial i/o per trastorn mental, doncs si en tenim.

L'institut te algun projecte o programa per l'alumnat amb NEE o diversitat funcional? Actualment en el nostre centre hi ha el suport Intensiu Educació inclusiva SIEI , el programa d'atenció domiciliària.

11. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

No, per la manca de recursos

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

13. Et trobes amb dificultats de relació entre companys a les aules on hi ha alumnat amb NEE?

No sempre, però hi ha d'haver un treball previ i constant amb l'alumnat per a crear un bon clima d'aula.

14. A l'hora del pati detectes que aquest alumnat socialitza amb la resta?

Es té en compte al ser un centre petit pots observar tots els alumnes. Tot i que els espais de pati són molt importants i no es dona la importància, temps ni recursos que caldria per tal d'atendre bé l'alumnat en aquest espai.

15. Hi ha conflictes/ baralles o discriminació amb l'alumnat amb diversitat funcional?

La manca d'autoestima, d'autoconeixement d'un mateix, frustracions, traumes, el reconeixement que té a veure amb l'acceptació de la identitat diversa, amb la no negació de la diferència ... poden ser desencadenants de conflictes i baralles entre l'alumnat més vulnerable. Però si que s'ha d'educar en una línia de centre per tal de fonamentar els valors i el respecte cap als altres

16. Has de dedicar més temps a l'alumnat amb aquesta complexitat?

No necessàriament depèn de la casuística individual i personal de cada un.

17. Creus que falten recursos o personal per atendre'ls?

Si, molt de personal i molts recursos per part de l'administració.

18. Les famílies d'aquests alumnes s'impliquen més dintre del centre?

Depèn de cada casuística. Normalment sí.

19. Quina visió tens sobre la inclusió educativa actualment? Trobes mancances?

Penso que a dia d'avui tot i que hi han hagut petits avenços ens queda una mica lluny si volem aconseguir una escola inclusiva total. L'alumnat amb dificultats educatives específiques a vegades planteja situacions difícils i complexes que demanen donar resposta a una gran important capacitat d'adaptació, de recursos i esforços per part del centre que semblarien bàsics però que no té. S'hauria de veure quines possibilitats reals té cada centre per tal de poder implementar mesures addicionals /singulars per atendre adequadament l'alumnat.

7.9. Resum entrevista Integradora Social IES Plà de l'Estany

Entrevista professional social

Aquesta entrevista serà completament anònima, així com confidencial tota la informació facilitada pel professional. S'utilitzarà merament per ús educatiu inclòs en aquest treball de fi de grau i comptarà amb la seva aprovació un cop finalitzada l'entrevista, per validar el seu consentiment per plasmar les dades en aquest document.

Bloc I Informació rol dintre el centre

1. Quin càrrec ocupes dintre del centre educatiu?

Soc educadora d'educació especial.

2. Quan de temps portes treballant dintre del centre?

4 anys.

3. Has desenvolupat el mateix rol durant el temps que portes en aquest?

Si, tot i que la feina ha anat canviant una mica. Soc educadora del SIEI, però amb la COVID entro més a aula i tinc més alumnes, a part dels de SIEI.

4. Quina complexitat diries que té el teu centre educatiu?

No és d'alta complexitat tot i que tenim forces alumnes amb situació de vulnerabilitat i amb risc d'exclusió.

Bloc II Funcions educatives

5. Quines funcions són les teves principals funcions?

Atendre els alumnes del SIEI, fent el seu seguiment personal i educatiu. També faig suport altres alumnes que ho necessiten i també a les hores d'esbarjo intento atendre a les necessitats dels alumnes, dinamitzar una mica el pati, etc.

6. Les tasques realitzades estan condicionades per la complexitat del centre?

Si, per exemple, en grups que tenen més dificultats per estar tantes hores fent classe, se'ls hi ofereix activitats com l'hort, etc més dinàmiques.

7. Creus que les pots realitzar de manera satisfactòria? Quines mancances trobes en el desenvolupament de les teves funcions?

Si, generalment. Que em faltés hores per atendre com a mi m'agradaria els alumnes.

8. T'has anat formant, tant de manera individual o a través de formacions de centre, per tal de dur a terme les teves funcions de la millor manera possible?

Si he anat fent cursos del PAE i també d'altres. Aquest any fem un seminari de les SIEIS del Pla de l'estany, que està molt bé.

Bloc III Recursos pedagògics

9. Creus que el centre educatiu es regeix per la ideologia d'inclusió?

Si força

10. Actualment teniu alumnes amb diversitat funcional?

Si, amb diversitat funcional física molt pocs.

11. L'institut te algun projecte o programa per l'alumnat amb NEE o diversitat funcional?

Si el SIEL.

12. L'institut pot assolir l'adaptació de totes les barreres/ dificultats d'aquests alumnes?

Majoritàriament si.

Bloc IV Visió sobre la inclusió de l'alumnat amb diversitat funcional

13. Et trobes amb dificultats de relació entre companys a les aules on hi ha alumnat amb NEE?

No ben bé. Hi ha grups on no hi ha alumnes amb NEE i hi ha conflictes. El que sí que és cert que últimament ens deriven alumnes que més que el perfil de diversitat funcional tenen un perfil més conductual i això fa que hi hagi més conflictes.

14. A l'hora del pati detectes que aquest alumnat socialitza amb la resta?

Alguns no, i aquest tema sempre m'ha preocupat molt. Per això sempre intento estar a les hores d'esbarjo per poder dinamitzar i detectar aquests casos. També crec que de vegades no fa falta que els alumnes tinguin NEE per estar sols. Sovint altres alumnes que destaquen per algun aspecte, estan fent canvi de gènere, són nous, etc També pateixen aquesta soledat o aïllament social.

15. Hi ha conflictes/ baralles o discriminació amb l'alumnat amb diversitat funcional?

De vegades, una mica

16. Has de dedicar més temps a l'alumnat amb aquesta complexitat?

Si sempre s'ha de dedicar més temps i més energia

17. Creus que falten recursos o personal per atendre'ls?

Si. Crec que falta la figura de l'educador social, per tal de fer de nexa entre institut, famílies, agents socials, etc... Penso que podrien haver-hi dos i també la figura de l'integrador social, per fer més suport als alumnes, etc. Això és una reivindicació personal que faig de la figura de l'educador social, crec que hauria de ser present als instituts i escoles. Jo en aquests moments estic contractada com educadora

d'educació especial del SIEI i està bé que hi sigui, però jo soc educadora social de formació i considero que ja va sent hora de què ensenyament ens inclogui, perquè som una figura necessària.

18. Les famílies d'aquests alumnes s'impliquen més dintre del centre?

Això és un dels grans reptes del centre, segons el meu punt de vista. Per això reivindico la figura de l'educador per fer aquesta funció tan necessària. La participació i implicació dels pares a l'institut, amb o sense NEE és poca.

19. Quina visió tens sobre la inclusió educativa actualment? Trobes mancances?

Trobo que està bé tot i que falten recursos. També crec que hi ha alumnes amb un perfil molt determinat que el ritme i la dinàmica de l'institut no s'adapta a ells i crec que alguns alumnes estarien millor en un escola d'educació especial, serien més feliços i tindrien un ritme molt més adequat a les seves necessitats. Com deia alguns alumnes amb perfils molt determinats, sempre crec que és positiu intentar que estiguin a l'institut, o poder fer molt més la compartida, fer unes hores a l'institut i altres a l'escola d'educació especial.

7.10. Models d'enquesta contestada IES Salvador Sunyer

Enquesta de relació entre companys/es d'aula

No cal posar el nom a l'enquesta. Consisteix en valorar del 1 (entenenç que 1 és el mínim) al 5 (entenenç que 5 és el màxim), la relació que teniu amb els companys dins i fora de l'aula. Després hi ha un petit apartat on si voleu podeu explicar el que penseu de la vostra classe.

	Gens		Molt		
	1	2	3	4	5
1. Esteu bé amb els vostres companys i companyes de classe?					
2. Creieu que podeu fer classe amb tranquil·litat?	1	2	3	4	5
3. Dintre de l'aula sou respectuosos amb els vostres companys/companyes?	1	2	3	4	5
4. Quan un company/a necessita ajuda per seguir la classe, l'ajudeu?	1	2	3	4	5
5. Tothom participa als treballs de classe?	1	2	3	4	5
6. Quan feu grups de treball, intenteu que tothom tingui grup?	1	2	3	4	5
7. Compteu amb l'ajuda, quan ho necessiteu del professor o educadors?	1	2	3	4	5
8. Compartiu entre vosaltres el material escolar, quan un company/a no en té?	1	2	3	4	5
9. A l'hora del pati, jugues amb els teus companys del teu grup-classe?	1	2	3	4	5
10. Intenteu que cap company/a, es quedi sol a l'hora del pati?	1	2	3	4	5

En aquest apartat pots escriure la teva opinió personal sobre la classe.

ESTEU BÉ AMB ELS VOSTRES COMPANYYS I COMPANYES
 DINTRE DE L'AULA SOU RESPECTUOSOS AMB ELS VOSTRES
 QUAN UN COMPANY/A NECESSITA AJUDA

Enquesta de relació entre companys/es d'aula

No cal posar el nom a l'enquesta. Consisteix en valorar del 1 (entenent que 1 és el mínim) al 5 (entenent que 5 és el màxim), la relació que teniu amb els companys dins i fora de l'aula.

Després hi ha un petit apartat on si voleu podeu explicar el que penseu de la vostra classe.

	Gens		Molt		
1. Esteu bé amb els vostres companys i companyes de classe?	1	2	3	4	5
2. Creieu que podeu fer classe amb tranquil·litat?	1	2	3	4	5
3. Dintre de l'aula sou respectuosos amb els vostres companys/companyes?	1	2	3	4	5
4. Quan un company/a necessita ajuda per seguir la classe, l'ajudeu?	1	2	3	4	5
5. Tothom participa als treballs de classe?	1	2	3	4	5
6. Quan feu grups de treball, intenteu que tothom tingui grup?	1	2	3	4	5
7. Compteu amb l'ajuda, quan ho necessiteu del professor o educadors?	1	2	3	4	5
8. Compartiu entre vosaltres el material escolar, quan un company/a no en té?	1	2	3	4	5
9. A l'hora del pati, jugues amb els teus companys del teu grup-classe?	1	2	3	4	5
10. Intenteu que cap company/a, es quedi sol a l'hora del pati?	1	2	3	4	5

En aquest apartat pots escriure la teva opinió personal sobre la classe.

per que los companys de clase no se metan contigo
I criticar como estan.

Enquesta de relació entre companys/es d'aula

No cal posar el nom a l'enquesta. Consisteix en valorar del 1 (entenent que 1 és el mínim) al 5 (entenent que 5 és el màxim), la relació que teniu amb els companys dins i fora de l'aula.

Després hi ha un petit apartat on si voleu podeu explicar el que penseu de la vostra classe.

	Gens				Molt
1. Esteu bé amb els vostres companys i companyes de classe?	1	2	3	4	5 ☒
2. Creieu que podeu fer classe amb tranquil·litat?	1	2	3	4 ☒	5
3. Dintre de l'aula sou respectuosos amb els vostres companys/companyes?	1	2	3 ☒	4	5 ☐
4. Quan un company/a necessita ajuda per seguir la classe, l'ajudeu?	1	2	3	4	5 ☒
5. Tothom participa als treballs de classe?	1	2	3	4 ☒	5 ☒
6. Quan feu grups de treball, intenteu que tothom tingui grup?	1	2	3 ☒	4	5
7. Compteu amb l'ajuda, quan ho necessiteu del professor o educadors?	1	2	3	4	5 ☒
8. Compartiu entre vosaltres el material escolar, quan un company/a no en té?	1	2	3	4	5 ☒
9. A l'hora del pati, jugues amb els teus companys del teu grup-classe?	1	2	3	4	5 ☒
10. Intenteu que cap company/a, es quedi sol a l'hora del pati?	1	2	3	4 ☒	5

En aquest apartat pots escriure la teva opinió personal sobre la classe.

~~ANIM~~ M'AGRADARIA QUE NO SE METAN CON
MIS AMIGOS EN PATIO Y LA CLASE
Y YO TENGO QUE MEJORAR DE PORTARME BIEN.
TENE RESPECTO!

Enquesta de relació entre companys/es d'aula

No cal posar el nom a l'enquesta. Consisteix en valorar del 1 (entenenent que 1 és el mínim) al 5 (entenenent que 5 és el màxim), la relació que teniu amb els companys dins i fora de l'aula. Després hi ha un petit apartat on si voleu podeu explicar el que penseu de la vostra classe.

	Gens		Molt		
1. Esteu bé amb els vostres companys i companyes de classe?	1	2	3	4	5
2. Creieu que podeu fer classe amb tranquil·litat?	1	2	3	4	5
3. Dintre de l'aula sou respectuosos amb els vostres companys/companyes?	1	2	3	4	5
4. Quan un company/a necessita ajuda per seguir la classe, l'ajudeu?	1	2	3	4	5
5. Tothom participa als treballs de classe?	1	2	3	4	5
6. Quan feu grups de treball, intenteu que tothom tingui grup?	1	2	3	4	5
7. Compteu amb l'ajuda, quan ho necessiteu del professor o educadors?	1	2	3	4	5
8. Compartiu entre vosaltres el material escolar, quan un company/a no en té?	1	2	3	4	5
9. A l'hora del pati, jugues amb els teus companys del teu grup-classe?	1	2	3	4	5
10. Intenteu que cap company/a, es quedi sol a l'hora del pati?	1	2	3	4	5

En aquest apartat pots escriure la teva opinió personal sobre la classe.

Que ens respecten entre nosaltres, que no deixin a ningú a part,

Enquesta de relació entre companys/es d'aula

No cal posar el nom a l'enquesta. Consisteix en valorar del 1 (entenent que 1 és el mínim) al 5 (entenent que 5 és el màxim), la relació que teniu amb els companys dins i fora de l'aula. Després hi ha un petit apartat on si voleu podeu explicar el que penseu de la vostra classe.

	Gens				Molt
1. Esteu bé amb els vostres companys i companyes de classe?	1	2	3	4	☒
2. Creieu que podeu fer classe amb tranquil·litat?	1	2	☒	4	5
3. Dintre de l'aula sou respectuosos amb els vostres companys/companyes?	1	☒	3	4	5
4. Quan un company/a necessita ajuda per seguir la classe, l'ajudeu?	1	☒	3	4	5
5. Tothom participa als treballs de classe?	1	2	☒	4	5
6. Quan feu grups de treball, intenteu que tothom tingui grup?	1	☒	3	4	5
7. Compteu amb l'ajuda, quan ho necessiteu del professor o educadors?	☒	2	☒	4	5
8. Compartiu entre vosaltres el material escolar, quan un company/a no en té?	1	2	3	4	☒
9. A l'hora del pati, jugues amb els teus companys del teu grup-classe?	1	2	☒	4	5
10. Intenteu que cap company/a, es quedi sol a l'hora del pati?	1	2	☒	4	5

En aquest apartat pots escriure la teva opinió personal sobre la classe.

tani Mes ajuda de Professors, i també que
vigilin que no Pasi res. i també Magradoraia
que no mna molest in.